

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

**Кваліфікаційна робота
магістра**

на тему **АКТУАЛІЗАЦІЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО ТИПАЖУ REU В
ІСПАНСЬКІЙ МОВІ**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.0358-і
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.051 Романські мови
та літератури (переклад включно),
перша – іспанська
освітньої програми Мова і література
(іспанська)
Нежура Діана Андріївна

Керівник к.ф.н., доц. Биба М. О.

Рецензент д.ф.н., проф. Стрюкова Н. О.

Запоріжжя – 2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет іноземної філології

Кафедра романської філології і перекладу

Освітній рівень магістр

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

Освітня програма Мова і література (іспанська)

**ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри**

«   »   2020 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
НЕЖУРИ ДІАНИ АНДРІЇВНИ**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проекту) «Актуалізація лінгвокультурного типуажу REY в іспанській мові»

Керівник кваліфікаційної роботи (проекту) Биба Марія Олексіївна, к.ф.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «22» квітня 2019 року № 596-с

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проекту) 04 січня 2020 р.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту)

Теоретичні засади лінгвокогнітивного аналізу, методика аналізу лінгвокультурного типуажу, концептуальні дослідження, вербально-графічна модель лінгвокультурного типуажу, концептуалізація монархії в іспанській лінгвокультурі, сучасні періодичні іспанські видання

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити: 1) зробити огляд сучасної лінгвістичної літератури з питання дослідження концептів та лінгвокультурних типажів; 2) визначити теоретичні засади дослідження лінгвокультурних типажів в сучасній лінгвістиці. 3) розробити алгоритм лінгвокогнітивного аналізу типуажу REY в іспанській лінгвокультурі. 4) розробити лінгвокогнітивну модель типуажу REY шляхом аналізу змісту його понятійно-дефініційного, ціннісного та образно-перцептивного компонентів.

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Биба М. О., к.ф.н., доц.	22.04.2019	22.04.2019
Розділ 1	Биба М. О., к.ф.н., доц.	03.05.2019	03.05.2019
Розділ 2	Биба М. О., к.ф.н., доц.	11.06.2019	11.06.2019
Висновки	Биба М. О., к.ф.н., доц.	15.09.2019	15.09.2019

6. Дата видачі завдання 22.04.2019

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	травень 2019	виконано
2.	Добір фактичного матеріалу	травень 2019	виконано
3.	Написання вступу	червень 2019	виконано
4.	Написання теоретичного розділу	серпень 2019	виконано
5.	Написання практичного розділу	вересень 2019	виконано
6.	Формулювання висновків	жовтень 2019	виконано
7.	Проходження нормоконтролю	грудень 2019	виконано
8.	Одержання відгуку та рецензії	січень 2020	виконано
9.	Захист	січень 2020	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант _____

(підпис)

Д. А. Нежура

(ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____

(підпис)

М. О. Биба

(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____

М. О. Биба

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 72 стор., 105 джерел.

Об’єкт дослідження: типаж REY в іспанській лінгвокультурі

Мета роботи: системний опис когнітивних ознак, що структурують типаж REY в іспанській лінгвокультурі.

Теоретико-методологічні засади: наукові доробки вітчизняних й зарубіжних лінгвістів (В.І. Карасик, Дмитрієва О. А., С.Г.Воркачев, М.В. Піменова, І.А. Стернін, М.М. Болдирєв, З.Д. Попова, Г.Г. Слишкін, А.М. Приходько, Т. М. Сукаленко, А. Ю. Леонова, Т. В. Кеба, А. В. Русакова).

Отримані результати: в іспанській лінгвокультурі, король – це головнокомандуючий державою, який, згідно закону, отримує титул спадково або через голосування. Головнокомандуючого монархічною державою називають монархом. Король виконує функцію правління та контролю. Влада монарха ґрунтується на релігійних і сімейних цінностях народу, на яких тримаються традиції і спадкоємність поколінь. Перцептивно-образний компонент типажу включає низку типових ознак, як-от зовнішній вигляд, гендерна приналежність, походження, місце проживання, сфера діяльності, дозвілля, сімейний стан, оточення, мовні особливості. Усі зазначені когнітивні ознаки марковані тими міжконцептуальними зв’язками, які має типаж REY як концепт (із концептом MONARQUÍA, FAMILIA, REINA, ESTADO, POLÍTICA, GOBIERNO тощо), а також корелюють із відповідним йому об’єктом реальної дійсності – королем. Валоративний складник типажу REY в іспанській лінгвокультурі включає у себе як, позитивно марковані оцінні ознаки, так і негативно марковані, пов’язані із постатями членів самої королівської сім’ї, а також із суспільно–політичними подіями, які відбуваються в Іспанії.

Ключові слова: лінгвокультурний типаж, монархія, влада, король, концепт, когнітивна ознака, понятійний компонент, перцептивно-образний складник, валоративний складник

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЛІНГВОКОГНІТИВНОГО АНАЛІЗУ ТИПАЖУ REY В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ	6
1.1 Лінгвоперсонологія та дослідження лінгвокультурних типажів ...	6
1.2 Лінгвокультурний типаж як концепт: до проблеми визначення поняття.....	10
1.3 Методика аналізу лінгвокультурного типажу REY.....	15
1.4 Соціокультурний та історичний коментар побутування типажу REY в іспанській лінгвокультурі.....	20
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ АКТУАЛІЗАЦІЇ ТИПАЖУ REY В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ	28
2.1 MONARQUÍA як домінуючий концепт для лінгвокультурного типажу REY.....	28
2.2 Понятійно–дефініційні характеристики типажу REY в іспанській лінгвокультурі	32
2.3 Паспорт лінгвокультурного типажу REY та його репрезентація засобами іспанської мови	36
2.4 Ціннісні характеристики типажу REY в іспанській лінгвокультурі.....	53
2.5 Репрезентація вербально–графічної моделі типажу REY в іспанській лінгвокультурі.....	57
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63

ВСТУП

Вивчення лінгвокультурних типажів є одним із актуальних напрямків дослідження сучасної лінгвістики у лінгвокогнітивному та лінгвокультурологічному аспектах. Як ключове поняття когнітивної лінгвістики та лінгвокультурології лінгвокультурний типаж привертає увагу дослідників, як зарубіжних (В.І. Карасик, Дмитрієва О.А., С.Г.Воркачев, М.В. Піменова, І.А. Стернін, М.М. Болдирєв, З.Д. Попова, Г.Г. Слишкін), так і вітчизняних (А.М. Приходько, І. Линчак, А.В. Русакова, О.А.Макарова, Т.М.Сукаленко та ін.).

Ціла низка актуальних мовознавчих досліджень присвячена опису лінгвокультурних типажів. Так, наприклад в українській лінгвокультурі досліджені типажі «український чиновник» [Сукаленко 2014], «козак» [Сукаленко 2014], в російській лінгвокультурі – «гусар», «декабрист», «светский москвич», «казак» [Дмитрієва 2007], у французькій лінгвокультурі – «грязетка», «буржуа», «французький модник», «світський парижанин» [Дмитрієва, 2007], «heros combattant» [Омеличкіна 2013], в англійській лінгвокультурі – «зірка Голлівуду» [Селиверстова 2007], «британська королева» [Мурзинова 2009], «англійський джентльмен» [Безкоровайная 2014], «англійський денді» [Малахова 2013], «хакер» [Лутовинова 2006], «авантюристка» [Русакова 2017], «блогер» [Граждан 2018], у китайській лінгвокультурі – «китайський лікар» [Рощина 2012], в іспанській лінгвокультурі – «мусульманин, «мусульманка» [Сулова 2013], «macho» [Быба 2015].

Дослідження концепту REY є **актуальним** тому, що теорія лінгвокультурних типажів є одним з нових напрямків сучасної антропологічної лінгвістики, багато питань якої залишаються дискусійними. Типаж короля як знакова фігура іспанської лінгвокультури є важливим джерелом інформації про фундаментальні цінності Іспанії, разом з тим в лінгвокультурології відсутні спеціальні дослідження даного типуажу.

Об'єктом дослідження є типаж REY в іспанській лінгвокультурі.

Предметом дослідження є мовні та мовленнєві засоби репрезентації типу REY в іспанській лінгвокультурі.

Мета дослідження полягає в системному описі когнітивних ознак, що структурують типаж REY в іспанській лінгвокультурі.

Для вирішення даної мети були поставлені наступні **завдання**:

1) Зробити огляд сучасної лінгвістичної літератури з питання дослідження концептів та лінгвокультурних типажів.

2) Визначити теоретичні засади дослідження лінгвокультурних типажів в сучасній лінгвістиці.

3) Розробити алгоритм лінгвокогнітивного аналізу типу REY в іспанській лінгвокультурі.

4) Розробити лінгвокогнітивну модель типу REY шляхом аналізу змісту його понятійно–дефініційного, ціннісного та образно–перцептивного компонентів.

Методологічною базою дослідження є наукові доробки вітчизняних й зарубіжних лінгвістів (В.І. Карасик, Дмитрієва О. А., С.Г.Воркачев, М.В. Піменова, І.А. Стернін, М.М. Болдирєв, З.Д. Попова, Г.Г. Слишкін, А.М. Приходько, Т. М. Сукаленко, А. Ю. Леонова, Т. В. Кеба, А. В. Русакова).

Методи дослідження. У роботі були використані компонентний, описовий методи, а також семантичний аналіз слів для побудови номінативного поля типу; методика когнітивної інтерпретації результатів опису семантики мовних засобів для виявлення когнітивних ознак, які формують досліджуваний типаж як ментальну одиницю.

Матеріалом дослідження слугують вибірки з тлумачних та енциклопедичних іспаномовних словників та текстів, дібраних із сучасних періодичних іспанських видань в їхній онлайн-версії (El País, El Mundo, El ABC).

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше було побудовано лінгвокогнітивну модель типу REY для іспанської лінгвокультури, визначені ознаки понятійної складової, описаний образний

компонент, що включає зовнішній вигляд, сферу діяльності, дозвілля, мовної портрет і встановлені ціннісні характеристики даного типажу в динаміці його розвитку на сучасному етапі.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використовувати результати дослідження у практиці викладання іспанської мови, в теоретичних курсах з лексикології, спецкурсах та спецсемінарах з лінгвокультурології та когнітивної лінгвістики, при укладанні описових словників концептів та лінгвокультурних тезаурусів.

Апробацію результатів здійснено на щорічній студентській конференції «Різдвяні читання» факультету іноземної філології Запорізького національного університету (Запоріжжя, 2019).

Логіка дослідження зумовила структуру роботи: вступ, 2 розділи, висновки, список використаних джерел із 105 найменувань. Загальний обсяг 71 сторінка.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЛІНГВОКОГНІТИВНОГО АНАЛІЗУ ТИПАЖУ REY В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ

1.1 Лінгвоперсонологія та дослідження лінгвокультурних типажів

Розглядаючи феномен людини в мові, вчені виявили необхідність вивчення мовної особистості, що посприяло виникненню низки напрямів її опису, зокрема появи таких міждисциплінарних досліджень, як лінгвосоціопсихологія, лінгвополітологія, етнопсихологія, когнітивна лінгвістика, соціолінгвістика тощо. Відбувся поворот до розгляду мовних явищ під антропоцентричним кутом зору, тобто визначилася настанова досліджувати мову в нерозривному зв'язку з мисленням, свідомістю, пізнанням, культурою, світоглядом як окремого індивідуума, так і мовного колективу, до якого він належить.

Переміщення людини і всього людського в центр лінгвістичної уваги, усвідомлення мови як втілення духовної енергії народу спричинили появу лінгвістичних праць, у яких автори (А. Вежбицька, Н. Д. Арутюнова, І. О. Голубовська, Н. І. Сукаленко, Т. В. Радзієвська, В. М. Телія, О. С. Яковлева, Ю. С. Степанов, В. М. Топоров, О.В. Урисон, Г. І. Береснев та багато інших) намагаються виявити глибинний зв'язок когнітивних структур людської свідомості з мовними формами, простежити “модус” відбиття характеру пізнання та сприйняття світу в глибинних мовних категоріях, що належать до сфери позасвідомого. Зазначені автори намагаються дослідити “мову культури”, реконструювати мовну етнічну свідомість, виявити культурно–мовні національні стереотипи, визначити взаємовплив мови та духовної культури. Фронтальність подібних досліджень, а також різноманітність використаних стратегій пошуку “людини крізь мову” дозволяють стверджувати, що антропологізм в лінгвістиці на сьогодні є сформованим напрямом мовознавчих

досліджень з потужним методологічним та методичним арсеналом, що поширює свій вплив на суміжні ділянки гуманітарного знання і далі набирає пояснювальної сили [Голубовська, 2010, с. 14–15]. Антропологічний підхід до дослідження мови в кінці минулого століття привів до утворення нової галузі наукового пізнання.

Справедливо виділені С.Г. Воркачовим в якості базових понять лінгвокультурології терміни «мовна особистість» та «концепт», сплеск інтересу до яких ознаменував останнє десятиліття сучасної лінгвістики, спричинили за собою становлення таких сучасних лінгвістичних напрямків, як лінгвоконцептологія (С.Г. Воркачов, В.І. Карасик, Г.Г. Слишкін, Н.Д. Арутюнова, О.С. Кубрякова, А.О. Кагановська, А.М. Приходько та ін.) і лінгвоперсонологія (Ю.М. Караулов, Ю.Д. Апресян, В.І. Шаховський, В.І. Карасик, Г.І. Болен та ін.) [Бондаренко, 2009, с.76–77].

Лінгвоперсонологія, як наука про мовну особистість та як сфера гуманітарного знання ґрунтується на практиках лінгвістики, літературознавства, психології, соціології, культурології.

За визначенням В. І. Карасика, лінгвоперсонологія, про яку вперше в своєму науковому дослідженні згадує В.П. Нерознак [Нерознак, 1996, с.112] – це самостійний напрям мовознавства, який вивчає теорію мовної особистості та об'єктом дослідження якого є суб'єкт і його мовна поведінка [Карасик, 2005, с. 31].

Мовна особистість в умовах спілкування може розглядатися як комунікативна особистість – узагальнений образ носія культурно–мовних і комунікативно–діяльнісних цінностей, знань, установок і поведінкових реакцій [Карасик, 2002, с.19], або типовий носій комунікативних норм і мовних проявів у лінгвокультурах, де на перший план виступає мовний портрет людини [Русакова, 2017, с.52].

У лінгвоперсонології комунікативний типаж вивчається як узагальнена мовна особистість, яка виділяється в лінгвокультурах за принципом

впізнаваності і частотності і маркується певним громадським ставленням, яке з часом може змінюватися в залежності від різних соціокультурних причин: історичного розвитку етносу, політики і економічної ситуації країни, зміни віянь моди і ціннісних орієнтацій.

Серед напрямів вивчення мовної особистості у лінгвоперсонології виділяють:

- дослідження характеристик конкретно-індивідуальної особистості
- дослідження характеристик того чи іншого типу особистостей [Карасик, 2005, с. 4–5].

На початках аналізу мовної (мовленнєвої) особистості здебільшого виокремлювали три основних її рівні: вербально-семантичний (структурно-семантичний – лексикон), лінгвокогнітивний (тезаурусний), мотиваційний (прагматичний) [Караулов, 1999, с.38–80], згодом – обґрунтовано пізнавальний, поведінковий та ціннісний аспекти комунікативної особистості [Карасик, 2015, с.125–247].

І саме через призму культурології мовна особистість типізується, перетворюючись в лінгвокультурний типаж, тобто узагальнене уявлення про людину на основі об'єктивних соціально значущих етно- і соціоспецифічних характеристик людей, сукупність яких, за словами В.І. Карасика і О.А. Дмитрієвої, і становить культуру того чи іншого суспільства [Карасик В. И., 2005, с. 5-25]. Така думка, насправді, є очікуваною, адже за допомогою вербальної та невербальної комунікації, за допомогою мови людина зберігає й передає здобутки культури, результати пізнання навколишнього світу та особистий досвід. В. Фон Гумбольдт не дарма вважав, що мова – це дух народу, а культура представлена насамперед у мові [Гумбольдт, 2000, с.232].

Варто зазначити, що В.І.Карасик і О.А.Дмитрієва в своїй науковій праці «Лінгвокультурний типаж: до визначення поняття» відзначають і інші поняття, які, так чи інакше, пов'язані з лінгвокультурним типажем, а саме: «роль» (лінгвокультурний типаж будує свою поведінку відповідно до рольових

приписів, в цьому сенсі можна сказати, що роль як загальна схема поведінки становить основу змісту вчинків типажу), «стереотип»(лінгвокультурний типаж є узагальненням і в цьому плані включає стереотипні уявлення про типізовану особистість, з якою людина себе свідомо чи несвідомо асоціює. У число стереотипних характеристик типажу входять ті цінності, відповідно до яких типаж будує свою поведінку, а цінності, як відомо, являють собою самі глибинні характеристики культури.), «амплуа» (розуміється як спеціалізація актора на виконанні ролей, подібних за своїм типом. На відміну від лінгвокультурного типажу, амплуа відноситься до конкретної людини, і амплуа завжди емоційно забарвлене, а типаж нейтральний, і в сфері поводження типаж відображає реальну ситуацію (наприклад, «вчитель»), а амплуа – особистісну презентацію ролі («суворий вчитель») [Карасик, 2006, с.52], «персонаж» (розуміється як герой літературного твору, але, на відміну від типажу, персонаж – завжди вигаданий герой, ним взагалі може бути будь-яка жива істота, у тому числі і казкова) , «імідж» (найважливішою характеристикою іміджу є його функція моделювання. Якщо імідж формується свідомо, будучи інструментом для обробки громадської думки (в особливих випадках – засобом самовиховання), то типаж виникає стихійно в результаті розвитку суспільства) [Карасик, 2005, с.11].

Проаналізувавши достатню кількість наукових робіт та досліджень, робимо висновок, що вивченню лінгвокультурних типажів присвячена велика кількість робіт, зумовлених сучасними тенденціями в лінгвістиці, пов'язаними з вирішенням питання зв'язку мови та особистості, мови та культури. Відносячись до інших базових понять лінгвоперсонології, лінгвокультурний типаж являє собою новий і своєрідний лінгвістичний феномен, оскільки характеризується багатоплановістю, об'єктивністю і концептуальністю. При вивченні лінгвокультурного типажу пріоритет віддається встановленню культурно–діагностичної значущості типізованої особистості для розуміння відповідної культури, а також впливу цієї особистості на мовну картину світу в свідомості носіїв мови і на мову загалом.

1.2 Лінгвокультурний типаж як концепт: до проблеми визначення поняття

Тим часом, у другій половині ХХ ст. вчені приходять до висновку про те, що рішення багатьох проблем пов'язано не тільки з тим, щоб виробити нові методи досліджень, а й показати, як впливає людина на все, що відбувається довкола.

Таким чином вся діяльність суспільства ототожнюється з його знаннями та досвідом, а знання в свою чергу формують систему сприйняття дійсності, одиницею якої являється «концепт».

В українській мові слово «концепт» – калька латинського «conceptus» (поняття), і деякі дослідники оперують ними як синонімічними. І все ж таки, наразі вони є досить диференційованими. «Поняття» вживається, в першу чергу, в логіці та філософії, а «концепт» – у мовознавстві, культурології, лінгводидактиці, лінгвістиці. І в залежності, від науки в якій він вживається, концепт трактується по-різному.

Своє пояснення термінам «концепт» і «поняття» дав Ю. С. Степанов, який вважає, що концепт і поняття – терміни різних наук: поняття вживається головним чином в логіці та філософії, а термін «концепт», будучи математичним терміном, останнім часом закріпився ще й в культурології [Степанов, 2004, с. 42].

Для лінгвокультурології «концепт – це як би суміш культури у свідомості людини; те, у вигляді чого культура входить в ментальний світ людини ... це те, за допомогою чого людина ... сама входить в культуру, а в деяких випадках і впливає на неї» [Степанов, 2004, с. 45].

Ю. С. Степанов, розглядаючи концепт як факт культури, виділяє три компонента, або три «шари», концепту:

- 1) актуальна ознака;
- 2) додаткові, «пасивні» ознаки, які є вже неактуальними, «історичними»;

3) внутрішня форма, зазвичай зовсім не усвідомлювана [Степанов, 2004, с. 44].

У сучасних дослідженнях аналіз поняття «концепт» ведеться за двома напрямками:

1. Гносеологія концепту (з точки зору походження концепту і його «розташування», а також його співвідношення з дійсністю і формами прояву).

2. Типологія концептів (з точки зору певної науки (дисципліни) з урахуванням її понятійного апарату та потреб в даному терміні) [Прохоров, 2008, с. 17].

Відомий лінгвіст С. О. Аскольдов визначає концепт як ментальне утворення, яке замінює нам в процесі мислення безліч предметів одного і того ж роду [Аскольдов, 1997, с. 269].

Формування концепту є процесом узагальнення результатів пізнання дійсності людською пам'яттю і співвідношенням їх з раніше засвоєними ціннісними номінантами, вираженими в релігії, ідеології, мистецтві і т.д. Функціонування концепту – процес вибору і використання конкретних мовних засобів, які, на думку відправника повідомлення, здатні активізувати цей концепт у свідомості адресата. Тобто, концепт існує в свідомості, детермінується культурою і виражається в мові.

Р. М. Фрумкіна зазначає, що концепт є об'єктом концептуального аналізу, сенс якого – «простежити шлях пізнання суті концепту і записати результат формальною семантичною мовою» [Фрумкіна, 1992, с.33].

Концепт як лінгвістичний феномен отримав різностороннє висвітлення в роботах сучасних дослідників (Н. Арутюнова, С.Г. Воркачев, В.І. Карасик, Д.С. Лихачов, С.Х. Ляпін, Г.Г. Слишкін, Ю. С. Степанов), проте багато аспектів концептології залишаються невивченими. Чимало уваги дослідники приділяють і проблемам лінгвістичної персонології (Г.І. Богиня, В.І. Карасик, Ю.Н. Караулов, В.П. Нерознак), питання про взаємовідносини мови і особистості як і раніше стоїть досить гостро. Досягнення лінгвоконцептології і

лінгвоперсонології послужили основою для виділення особливого виду концепту – концепту типізованої особистості – і становлення нового напрямку в лінгвістиці, теорії лінгвокультурних типажів.

Лінгвокультурний типаж являє собою впізнаваний образ представника тієї чи іншої культури, збірний на основі соціокультурних критеріїв, а також певних специфічних характеристик вербальної і невербальної поведінки. Лінгвокультурний типаж представляє особливу важливість для аксіологічного напрямку в лінгвістиці, оскільки відображає в собі закріплені в соціумі цінності, з одного боку, і служить основою для формування нових ціннісних орієнтацій в суспільстві – з іншого.

Будучи різновидом концепту, лінгвокультурний типаж має понятійну, образну і ціннісну складові [Бондаренко, 2008, с. 152–153].

Так само, лінгвокультурний типаж, на думку В.І.Карасика, розглядається як типізована особистість, представник певної етносоціальної групи, відомий за специфічними характеристиками вербальної і невербальної поведінки і виведеної ціннісної орієнтації [Карасик, 2002, с.7–11].

Найважливіші суттєві дистинкції поняття «лінгвокультурний типаж» складаються з типізованості певної особистості, значущості цієї особистості для культури, наявності ціннісної складової в концепті, фіксує таку особистість, можливості її фактичного та функціонального існування, можливості її конкретизації в реальному індивідуумі або персонажі художнього твору, можливості її спрощеної та карикатурною репрезентації, можливості її опису за допомогою спеціальних прийомів соціолінгвістичного та лінгвокультурологічного аналізу [Дмитрієва, 2007, с. 22–25].

С. Г. Воркачев, Є. В. Бабаєва, В. І. Карасик, Н. А. Красавський, М. В. Піменова і Г. Г. Слишкін, вважають, що найважливішою одиницею лінгвокультурологічного моделювання національного менталітету є культурний концепт – складне багатовимірне ментальне утворення, яке має мовне вираження.

Як відомо, в якості окремого типу концептів Є. А. Ярмахова виділяє лінгвокультурні концепти – валоративно насичені, культурно марковані, закріплені в формі мовних одиниць, комунікативних патернів, прецедентних феноменів [Ярмахова, 2005, с.191].

Оскільки лінгвокультурний типаж – це абстрактне ментальне утворення, то в дослідницькому відношенні він являє собою різновид концепту.

Лінгвокультурний типаж, як різновид концепту, тісно пов'язаний з поняттям мовної особистості, але між ними не можна ставити знак рівності.

Мовна особистість, розглянута в аспекті типізованої лінгвокультурної своєрідної комунікативної поведінки, стає лінгвокультурним типажем. Іншими словами, поняття мовної особистості є більш широким, а вивчення лінгвокультурного типажу – один з підходів до вивчення мовної особистості.

Термін «лінгвокультурний типаж» представлений найбільш вдалим для вивчення і опису концептів такого виду, оскільки в ньому ми акцентуємо увагу, по–перше, на культурно–діагностичній значущості типізованої особистості для розуміння відповідної культури, а, по–друге, на вивченні цієї особистості з позицій лінгвістики (з урахуванням позначення, вираження і опису відповідного концепту, втіленого в мові).

Наразі дослідниками активно розробляється класифікація лінгвокультурних типажів (В.В. Дерев'янський, О.А. Дмитрієва, В.І. Карасик, І.А. Мурзінова). За ознакою приналежності до того або іншого соціуму виділяються етнокультурні та соціокультурні типажі; за ступенем вираженості відомих характеристик – яскраві (модельні особистості) і неяскраві; за ознакою оціночного знаку – позитивні і негативні; за ознакою реальності мовної особистості – реальні і функціональні; за асоціативною ознакою – фіксовані і дисперсні [Бондаренко, 2009, с.76–77].

Проте загальноприйнятого визначення, методів дослідження і виділення типажів в тій чи іншій культурі, їх чіткої класифікації досі не встановлено. Всі ці та багато інших питань на даний момент знаходяться на стадії розробки.

Теоретична різноманітність викликає необхідність для кожного дослідника знайти своє розуміння даної категорії концептології.

Лутовінова О.В. у своєму дослідженні, щодо характеристик типажу, пише, що «лінгвокультурні типажі характеризуються такими ознаками: впізнаваність і асоціативність, широка впізнаваність, знаковість (символічність), яскравість, типовість, прецедентність» [Лутовінова, 2006, с.170–174].

В ряду класифікацій лінгвокультурних типажів також виділяють локальні (типовий парижанин, типовий москвич), соціомарковані (начальник, шпана, кінозірка, спамер), історичні (декабрист, гусар), професійні типажі (вчитель початкових класів, лікар, адвокат), етномарковані (американський ковбой, дворянин, козак, американський супермен, німецька домохозяйка, англійський лицар, англійський колоніальний службовий, російський інтелігент, британський аристократ, англійський дворецький) [Дмитрієва, 2007, с.23]; станові (купець), соціально–психологічні (дивак) [Карасик, 2010, с.207].

Через проблематику визначення та широкий спектр класифікаційних поглядів, важливо визначитися зі структурою лінгвокультурного типажу. Ярмахова Є.А. при аналізі типажу виділила наступні ступені:

1) характеристика соціально–історичних умов, в рамках яких виділяється певний типаж;

2) перцептивно–образне уявлення про типаж, що включає його зовнішність, вік, стать, соціальне походження, місце існування, мовні особливості, манери поведінки, види діяльності та дозвілля;

3) понятійні характеристики, побудовані на дефініціях, описах, тлумаченнях; 4) ціннісні ознаки – оціночні висловлювання, що характеризують як пріоритети даного типажу, так і його оцінку з боку його сучасників і носіїв сьогоденної лінгвокультури [Ярмахова, 2005, с. 77].

З вищесказаного можна зробити висновок, що існуючі класифікації лінгвокультурних типажів (за ступенем вираженості відомих характеристик, за ознакою оціночного знака та за ознакою реальності мовної особистості та ін.) не

охоплюють всіх граней цього комплексного ментального утворення, тому лінгвокультурологія продовжує подальшу розробку класифікацій лінгвокультурних типажів.

Можна констатувати, що лінгвокультурний типаж є різновидом лінгвокультурного концепту, змістом якого є узагальнений образ людини як представника певної соціальної групи в рамках лінгвокультури, цей образ може бути дефініційованим (понятійний аспект), описаний (образно–перцептивний аспект) і пояснений (ціннісний аспект) .

1.3 Методика аналізу лінгвокультурного типуажу REY

Для того, щоб отримати повне уявлення про лінгвокультурний типаж, недостатньо вказати на його основні параметри, оскільки повне уявлення про типаж можна отримати, проаналізувавши його виникнення та динаміку розвитку всіх проєкцій семантичного простору.

Теоретичні основи аналізу лінгвокультурного типуажу бачимо в роботах В. І. Карасика і О. А. Дмитрієвої. Так, В. І. Карасик пропонує аналіз лінгвокультурних типажів на основі такої схеми:

1) опис понятійного змісту розглянутого концепту, аналізуючи найважливіші імена концепту в їх системних зв'язках, включаючи родові і опозитивні відносини, розкриваючи мотивацію ознак, які складають типаж аналізу;

2) визначення асоціативних ознак розглянутого типуажу в індивідуальній мовній свідомості, встановлених в результаті аналізу коротких текстів, складених інформантами, контекстуальних фрагментів і асоціативних реакцій носіїв лінгвокультури;

3) виявлення оціночних характеристик даного типажу в свідомості інших соціальних груп на підставі аналізу валоративних суджень у вигляді афоризмів і текстів.

О.А. Дмитрієва доповнює дану модель необхідністю наведення соціокультурної довідки, інформації про період існування аналізованого типажу, історичних фактів, а також конкретизація образної складової, відзначаючи, які перцептивно-образні уявлення повинні її наповнювати.

Залежно від цілей дослідження лінгвокультурного типажу використовуються також методики фреймового аналізу (його вважають найбільш адекватним для слів з пропозиційним типом значення, що передбачає наявність будь-якої ситуації [Рыжкіна, 2014, с.118]), методи контрастивної лінгвістики (якщо вивчення типажу проводиться на матеріалі кількох мов) та інші. На думку вчених, «для найбільш повного аналізу необхідно залучати різний матеріал: анкетування, аналіз авторських текстів і дефініцій з різних словників, матеріали ЗМІ, кіно, літературних творів, Інтернет-ресурсів, тобто всі можливі джерела, що несуть інформацію про певний лінгвокультурний типаж»[Ворошилова, 2008, с. 65].

Таким чином, при вивченні лінгвокультурного типажу використовують комплексний підхід, що полягає в застосуванні цілого ряду методів дослідження: як методів власне лінгвістичного аналізу, так і методів суміжних наук (психолінгвістики, соціолінгвістики та ін.).

Н. С. Болотнова зазначає, що методика аналізу лінгвокультурних типажів відображає спрямованість від культури до людини, включає концептуальний, контекстуальний, семантичний, культурологічний аналіз, а також асоціативний експеримент.

Наше дослідження потребує розглянути детальніше термін «концептуальний аналіз». Концептуальний аналіз є основним методом дослідження концептів. Він дозволяє відновити всі знання і уявлення [Никитина, 1991, с. 117].

Концептуальний аналіз хоча і виявляє точки зіткнення з семантичним аналізом, має інші кінцеві цілі. Якщо семантичний аналіз спрямований на експлікацію семантичної структури слова, уточнення реалізації його денотативного, сигніфікативного і конотативного значень, то концептуальний аналіз постає як пошук тих загальних концептів, які зумовлюють буття знака як відомої когнітивної структури. Семантичний аналіз пов'язаний з роз'ясненням слова, концептуальний аналіз – знання про світ. Під концептами ж розуміються образи змісту знаків, одиниці свідомості, що становлять частину загальної концептуальної моделі світу [Кубрякова, 1991, с. 67]

Оскільки лінгвокультурницьї типаж є різновидом концепту, то методика його дослідження не відрізнятиметься від методики, яка застосовується по відношенню до концептів в руслі лінгвокультурологічного підходу і включає понятійний опис, визначення асоціативних ознак і виявлення валоративних характеристик розглянутого концепту [Болотнова, 2014, с.27].

Для чіткішого розуміння завдання, необхідно детальніше розглянути кожний з підходів до аналізу лінгвокультурного типажу.

Понятійний опис. Понятійна складова типажу являє собою набір конститутивних ознак, найбільш важливих значимих домінант, які формують зміст досліджуваного поняття. Аналіз понятійного елемента передбачає, зокрема, розгляд словникових та інших дефініцій, описів і тлумачень з метою виявлення домінантних сем і системних відносин всередині концепту. При вивченні лінгвокультурного типажу автори часто звертаються до тлумачних словників. Такі словники дозволяють визначити понятійну основу типажу. Використовують також словники синонімів [Ярошенко, 2011, с. 107].

Визначення асоціативних ознак. У число типових характеристик типажу входять і цінності, відповідно до яких типаж буде свою поведінку, а цінності – це самі глибинні характеристики культури. Отже, при аналізі і моделюванні лінгвокультурного типажу ми використовуємо схему опису описану в роботах В. І. Карасика. На цьому етапі в центрі нашої уваги опинилися асоціативні ознаки

розглянутого типажу в мовній свідомості, а саме перцептивно–образне уявлення, із зазначенням типової зовнішності, одягу, будь–яких атрибутів, середовища проживання, мови, ритуальних дій, сфери діяльності, дозвілля, кола спілкування, матеріального становища, етикету, походження, віку [Карасик, 2005, с.310].

1. Зовнішній вигляд. Параметричні дані можуть бути пов'язані з ціннісними характеристиками і навпаки. В цей же розділ слід віднести одяг як елемент зовнішності. Для деяких типажів одяг виступає в якості соціального символу. При моделюванні типажу якість тканини (дорога, добротна або, навпаки, дешева, стара), з якої зшитий одяг, є додатковою образно–перцептивною ознакою.

2. Гендерна приналежність. Дана ознака серед характеристик типажів може варіюватися. Один типаж належить виключно до однієї статі: гризетка – жінка, інші представлені як чоловічою, так і жіночою статтю.

3. Походження або соціальний статус. Даний пункт характеризує, в деякій мірі, ціннісні пріоритети типажу, дозволяє виділити кошти, які він використовував для підкреслення свого соціального статусу. Це може бути слідування нормам етикету або, навпаки, протистояння йому.

4. Місце проживання, характер житла. Наведені відомості в даному розділі виступають в якості артефактів для моделювання типажу, виступаючи, в ряді випадків, факультативною ознакою.

5. Сфера діяльності фіксує особливості комунікативної поведінки типажу в процесі забезпечення життєвих цінностей.

6. Дозвілля також вказує на ціннісну шкалу пріоритетів і спосіб життя типажу. Опис дозвілля для деяких типажів є релевантною ознакою для побудови моделі їхньої когнітивної структури. Однак, для багатьох інших типажів (наприклад для лінгвокультурних типажів священник, монах тощо) даний пункт не є релевантним.

7. Сімейний стан фіксує ціннісні пріоритети, бо сім'я як гарантія стабільності виступає пріоритетом для ряду лінгвокультурних типажів, в той же час інші типи не асоціюються з даними концептом.

8. Оточення. До цього розділу відносяться вторинні реакції на слово–стимул (назва певного типуажу), крім того, аналізуючи прецедентну ситуацію, що розкриває стереотипну поведінку певного типуажу, респонденти вибудовують ряд релевантних мовних особистостей, що оточують його.

9. Мовні особливості є засобом для лінгвістичного портрету лінгвокультурного типуажу; так, ряд типажів мають яскраво виражену мовну специфіку. Тип мовлення, мовна компетентність, стиль спілкування – всі ці параметри допомагають встановити релевантні ознаки лінгвокультурного типуажу.

Кожен пункт алгоритму може бути емблемою, соціальним символом певного типуажу (як, наприклад, пріоритетне місце проживання для світської людини). Для інших типажів ряд позицій представлені факультативно, в зв'язку з чим в процесі опису вони можуть не бути представлені взагалі. У розділі перцептивно–образного уявлення лінгвокультурного типуажу розглядається мовна фіксація всіх перерахованих пунктів, які можуть бути відображені в ціннісних властивостях типуажу у разі ціннісної акцентуації [Дмитрієва, 2008, с.239–243].

Валоративні характеристики. Ціннісні ознаки – оцінні висловлювання, що характеризують як пріоритети даного типуажу, так і його оцінку з боку його сучасників і носіїв сьогодношньої лінгвокультури.

Таким чином актуалізація аналізу лінгвокультурного типуажу REY будується за наступною схемою:

1) опис понятійного змісту даного концепту на основі аналізу лексикографічних джерел іспанської мови;

2) визначення образно–перцептивних ознак типуажу в іспанській мовній свідомості, а саме зовнішності, одягу, середовища проживання, мови,

ритуальних дій, сфери діяльності, дозвілля, кола спілкування, матеріального становища, походження, віку на основі контекстуального аналізу текстів преси;

3) виявлення ціннісних та оцінних характеристик типажу на основі контекстуального аналізу текстів преси.

1.4 Соціокультурний та історичний коментар побутування типажу REY в іспанській лінгвокультурі

Як відомо, культура включає в себе регулятивні елементи: ідеали, моральні норми, традиції, звичаї та ін., що складають у сукупності соціальні норми поведінки, дотримання яких є неодмінною умовою збереження суспільства як інтегрованого цілого.

Лінгвокультурний типаж як предмет лінгвістичного вивчення являє собою сукупність комунікативно–діяльнісних цінностей, значень, установок і поведінкових реакцій. Лінгвокультурний типаж являє собою впізнаваний образ представника тієї чи іншої культури, збірний на основі соціокультурних критеріїв, а також певних специфічних характеристик вербальної і невербальної поведінки. Лінгвокультурний типаж представляє особливу важливість, оскільки відображає в собі закріплені в соціумі цінності, з одного боку, і служить основою для формування нових – з іншого [Бондаренко, 2008, с. 152].

Для подальшого аналізу лінгвокультурного типажу REY вважаємо за необхідне звернутися до соціокультурного коментаря побутування досліджуваного типажу в іспанській лінгвокультурі.

Іспанія – це єдина з числа європейських країн з перерваною монархічною традицією, де в останні десятиліття монархія була відновлена. Оцінити роль монархії в консолідації сучасної Іспанії можна, лише хоча б коротко розглянувши роль, яку вона грала в усій історії цієї країни.

Протягом історії слова «Іспанія» і «монархія» були синонімами. Монархічний лад існував тут безперервно до 1931 року (виключаючи невеликий період часу в 1873–1874 роки) [Ильин, 1994, с.120]. Король був верховною владою. Він призначав і звільняв посадових осіб, віддавав накази, яким повинні були підкорятися всі піддані. Йому належала також вища військова, судова і церковна влада.

Разом з тим обсяг повноважень Королівської влади змінювався. У XII–XV століттях її обмежували станово–представницькі установи – Кортеси (середньовічний парламент). Іспанія була однією з перших країн в Західній Європі, де в середні століття виник парламент. У Кортеси входили представники знаті, духовенства і міст [Ершов, 2009, с.144].

Іспанія стала абсолютною монархією після завершення Реконквісти – війни за відвоювання Піренейського півострова у арабів і берберів.

Монархія була постійним і стійким інститутом, який об'єднував країну, гарантував спадкоємність її розвитку, збереження моральних цінностей. Іспанці особливо відчували себе єдиною нацією, коли країна перетворилася на велику колоніальну імперію.

На іспанському Королівському троні і в догабсбурський період, і в період правління Династії Габсбургів (1516 – 1700 г.), і при Династії Бурбонів (з 1700 року) змінилося безліч королів. Але незалежно від їх здібностей до управління і особистих якостей престиж монархії як інституту був в суспільстві виключно високий. Короля оточував майже божественний ореол, він вважався уособленням волі Провидіння. Чутки навіть приписували йому дар зцілення від деяких хвороб.

У XIX – початку XX ст. монархічна легітимність в Іспанії вступила в смугу гострої кризи. Розвиток капіталістичних відносин і формування ліберального і робітничого руху, вплив Великої французької революції, що повалила королівський абсолютизм, – все це призвело до того, що монархічна влада часто перетворювалася в об'єкт прямої критики, багато руху соціального

протесту були спрямовані безпосередньо проти трону. Країна стала ареною хронічної нестабільності, постійних політичних потрясінь. В Іспанії відбувалися постійні військові повстання (*pronunciamientos*), в ході яких висувалися генерали, відтісняли на задній план королів і ставали фактичними керівниками держави. Сильні удари по Королівській владі наносили ліберали, які вимагали встановлення республіки [Страшун, 2013, с.286].

Країна переживала ідентифікаційну кризу, сильний поштовх розвитку якого дали поразки в іспано–американській війні 1898 року і перетворення колись могутньої колоніальної імперії в державу другого рангу. В країні поширювалися республіканські настрої. 12 квітня 1931 року відбулися муніципальні вибори, на яких майже у всіх великих і середніх містах прихильники республіки перемогли переважною більшістю. 14 квітня в країні була проголошена республіка. Король Альфонсо XIII покинув країну [Страшун, 2013, с.286]. При цьому він не зрікся престолу, сподіваючись, що пізніше ситуація зміниться і його попросять повернутися.

«Друга республіка» не тільки не зуміла подолати ідентифікаційну кризу, але ще більше поглибила її. Республіка сприймалася як замах на національну ідентичність.

За конфліктом «монархія – республіка» стояв фронтальний розкол іспанського суспільства на два ворожі табори. Конфлікт «двох Іспаній» вилився в форму братовбивчої громадянської війни 1936–1939 років. Монархісти активно брали участь в ній на боці генерала Франко, який очолював заколот проти республіки. З його перемогою пов'язані надії на швидке відродження в Іспанії традиційної монархії [Страшун, 2013, с.286].

Однак, узурпувавши владу і встановивши диктатуру, Каудільо цього не зробив. Разом з тим питання про форму правління в Іспанії протягом довгого часу залишалося відкритим. У 1943–1945 роках в умовах воєнних поразок фашистської Німеччини і Італії, які підтримували франкістський режим, монархісти посилили тиск на Каудільо, вимагаючи відновлення традиційної

монархії. У таборі монархістів відбулися зміни. У лютому 1941 помер у вигнанні Король Альфонсо XIII. У нього було кілька синів. Старший, дон Альфонсо в 1938 році загинув в результаті автомобільної катастрофи, середній, дон Хаїме був глухонімим і відмовився від прав на трон. Залишався молодший – дон Хуан, граф Барселонський, Батько Хуана Карлоса, якому Альфонсо XIII заповів права на престол [Страшун, 2013, с.287].

Відносини між законним спадкоємцем престолу доном Хуаном і Франко розвивалися дуже непросто і нерівно. Син останнього іспанського Короля займав тверді антиреспубліканські позиції. Однак після війни граф Барселонський відмежувався від диктатора і створеного ним режиму як «абсолютно протилежного традиціям нашого народу». Принц виступав за реставрацію традиційної монархії в своїй особі, яка здатна стати інструментом миру і злагоди для примирення всіх іспанців .

Позиція дона Хуана викликала похвалу промонархічних настроїв в Іспанії. З огляду на цю обставину і в той же час розуміючи важливість оновлення фасаду свого режиму в післявоєнному світі, Каудільо прийшов до висновку про необхідність відновлення інституту монархії. 7 червня 1947 року Іспанія була проголошена Королівством. Однак Династія Бурбонів на троні не відновлювалась. Закон «Про наслідування посту голови держави» дозволяв тільки самому Франко в будь-який час призначати Короля або регента. Дон Хуан піддав закон «Про наслідування посту голови держави» різкій критиці, заявивши, що він, розриваючи зі спадщиною Бурбонів, ставить за мету змінити природу іспанської монархії. Однак у дона Хуана був старший син Хуан Карлос. І саме на ньому, думаючи про наступника, Франко зупинив свій вибір [Страшун, 2013, с.287].

22 липня 1969 року Хуан Карлос віддав присягу як наступник голови держави в ранзі Короля. Слід зауважити, що Франко присвоїв йому не титул Принца Астурії, традиційний для Спадкоємця трону, а Принца Іспанії. Тим самим порушувалася наступність лінії Бурбонів.

У центрі громадських дискусій стояло питання: «Що після Франко?». Серед частини інтелігенції, авторитетних громадських діячів поширювалося переконання, що єдина можлива альтернатива державно–політичного устрою на постфранкістському етапі – це монархія [Страшун, 2013, с. 287].

В іспанському ж суспільстві в цілому сприйняття інституту монархії було в той час стриманим, часом критичним. Багато в чому таке сприйняття визначалося тим, що більшість населення країни не жило при правлінні Бурбонів.

Індиферентно–критичне ставлення до інституту монархії ускладнювалось тодішнім сприйняттям фігури Хуана Карлоса. Бачачи Принца поруч з Франко, багато іспанців вважали його маріонеткою. Мало хто знав тоді про справжній неабиякий потенціал майбутнього голови іспанської держави [Страшун, 2013, с. 288]. Все життя він схилився перед своїм батьком, ліберальні погляди якого повністю поділяв. Однак навколишня дійсність змушувала його приховувати свої погляди.

В іспанському суспільстві ставлення до монархії принципово змінилося. На зміну індиферентному і навіть негативному ставленню прийшла впевненість у потрібності і корисності цієї інституції. Особистісне визнання Хуана Карлоса населенням до певної міри було перенесено з Короля на монархію тобто з особи на інститут [Ершов, 2009, с.144].

В іспанському політичному дискурсі проблема «монархія–республіка», історично служила джерелом найгостріших соціально–політичних конфліктів, відійшла в цей час далеко на задній план, а в подальшому взагалі перестала існувати [Страшун, 2013, с. 288]. Згідно з демократичною конституцією 1978 року, Король «голова держави, символ єдності і сталості, арбітр в діяльності установ», здійснює вище представництво Іспанії в міжнародних справах [Серегин, 2009, с. 216].

Король, зокрема, санкціонує закони, скликає і розпускає Генеральні Кортеси, призначає вибори на умовах, передбачених конституцією, призначає

референдум у випадках, передбачених конституцією, здійснює верховне командування збройними силами, призначає послів та інших дипломатичних представників, за попередньою згодою Генеральних Кортесів оголошує війну та укладає мир. Від імені Короля діє судове представництво [Серегин, 2009, с. 216].

Чисельні повноваження Короля на ділі досить скромні. Сам особисто він не може реалізувати будь-які ініціативи. Королю належить лише право санкціонувати рішення, що приймаються іншими органами. Але реальне місце, яке займає Хуан Карлос в політичному житті Іспанії, незрівнянно зі скромною роллю, що відводиться Монарху конституцією. Король, який зробив величезний внесок у становлення, розвиток і захист демократії, користується незаперечним моральним авторитетом. Він – верховний арбітр життя нації, його думки і рішення не ставляться під сумнів. Соціологічні опитування незмінно показують, що він найповажніший діяч в країні [Серегин, 2009, с. 217].

Король Іспанії Філіп VI, правління якого почалося 19 червня 2014 року, приступив до виконання своїх обов'язків монарха. Він прийняв належні регалії, приніс присягу, вимовив коронаційну промову і відправився приймати військовий парад.

Хуан Карлос I відрікся від престолу вручив синові пояс капітан–генерала збройних сил країни. Церемонія відбулася в палаці Сарсуела в передмісті Мадрида. Після цього принц Феліпе приніс присягу конституції Іспанії і був проголошений королем з ім'ям Філіп VI [Newsru, 19–06–2014].

У своїй промові він зазначив, що зобов'язується дотримуватися принципу поділу влади і дотримуватися незалежності судової системи. Також він віддав данину поваги своєму батькові Хуану Карлосу I і подякував своїй матері Софії за те, що вона «все життя бездоганно служила іспанському народу» [Newsru, 19–06–2014]

Він сказав, що має намір бути «символом єдності нації, королем всіх іспанців, захищати їх права та інтереси» [Newsru, 19–06–2014].

У той же час іспанська газета El Mundo описує настрої іспанців як дуже позитивні. «Якщо проголошення королем Філіпа VI після зречення Хуана Карлоса I престолу – підстава для радості всіх іспанців, було б справедливо також привітати нас зі зрілістю і транспарентністю, якими увінчався процес престолонаслідування» [Newsru, 19–06–2014]. Це зразковий приклад: інститути міцні і здатні реагувати на ситуацію, а «ми, громадяни, робимо ставку на стабільність нашої демократії і юридичну силу символів, які нас представляють і об'єднують», переводить присвячену коронації Філіпа VI статтю голови уряду Іспанії Маріано Рахоя Брея сайт InoPressa [Esparagusa, 09–08–2018]. Нового короля видання називає «самим добре підготовленим до престолу в історії Іспанії». Проголошення Філіпа королем перед парламентом, осередком верховної влади країни, символізує одночасно «наше спільне минуле і наше спільне майбутнє», пише Рахой. Іспанці знають, у чому ефективність монархії: «цей інститут завжди готовий служити нації, піднімаючись над міжпартійними протиріччями, і з цієї самої причини підноситься на рівень загальної спадщини», – йдеться в статті [Esparagusa, 09–08–2018].

46-річний король отримав гарну освіту в Іспанії, Канаді та США. З дитячих років він був свідком роботи батька і отримував доступ до всіх реалій політичного життя. Протягом багатьох років принц здійснював офіційні закордонні поїздки, що дало йому можливість особисто познайомитися з багатьма зарубіжними лідерами і членами королівських сімей. Він також відвідав всі автономні області Іспанії і добре знає їхні проблеми [Newsru, 18–06–2014].

До того ж Феліпе відрізняє скромність, виваженість в судженнях, стриманість і гарне виховання. Його репутація не заплямована жодними скандалами, а сімейне життя з принцесою Летіцією і двома дочками для багатьох є прикладом любові та глибокої взаємної поваги, зазначає преса [El mundo, 19–06–2014].

Як показало опитування громадської думки, проведене компанією GAD3 для газети ABC, ставлення іспанців до королівської сім'ї в цілому і короля Феліпе VI зокрема, стало найкращим з моменту реставрації монархії в країні. Король користується популярністю у 75,3% опитаних, що перевищує рекорд за весь час правління його батька, Хуана Карлоса I, якому в 1995 році симпатизували 74,8% жителів країни [Espanarusa, 09–08–2018].

На цей результат багато в чому вплинула політична криза в Каталонії і роль Феліпе VI в його врегулюванні, яку позитивно оцінюють 66,6% респондентів. Однак більше половини з них (53,3%) вважають, що чинний король не виявив достатньої твердості для того, щоб завчасно припинити наміри каталонських сепаратистів з проведення незаконного референдуму про незалежність [Espanarusa, 09–08–2018].

Проте, не дивлячись на популярність Феліпе VI, найбільш високо іспанці оцінюють не його, а колишню королеву Софію (76,2%), дружину Хуана Карлоса I (54,7%). При цьому до нинішньої королеви Летісії позитивно ставляться 58,1% іспанців. Найбільше симпатизують королівській сім'ї прихильники PP і Ciudadanos, тоді як основну масу супротивників монархії представляє електорат Podemos [Espanarusa, 09–08–2018].

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ АКТУАЛІЗАЦІЇ ТИПАЖУ REY В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ

2.1 MONARQUÍA як домінуючий концепт для лінгвокультурного типу REY

Як зазначає О.А. Дмитрієва, кожен типаж характеризується певними концептами, які можна назвати ключовими для даного типуажу [Дмитрієва, 2007, с.99]. Концепт MONARQUÍA посідає визначне місце в іспанській мовній картині світу і стосовно нашого дослідження він виступає домінуючим концептом для лінгвокультурного типуажу REY.

Стосовно екстралінгвістичних характеристик побутування концепту MONARQUÍA можна зазначити наступне: Іспанія – це єдина з числа європейських країн з перерваною монархічною традицією, де в останні десятиліття монархія була відновлена, причому процес цей пройшов дуже успішно. Монархія зіграла тут вирішальну роль у консолідації нової політичної системи, яка прийшла на зміну франкістського режиму.

Вербалізація національно–маркованого концепту *monarquía española* здійснюється за допомогою мовних одиниць різних рівнів, зокрема за допомогою лексики, метафори та метонімії, паремій, словосполучень та на рівні мікротексту. Найбільш поширеними лексемами, що вербалізують досліджуваний концепт у мовній картині світу є *rey, soberano, corona, corte, monarca, potencia, imperio* [Попова, 2017, с.134].

Звернемося до аналізу ключової лексеми–репрезентанту концепту – іменника *monarquía*. Згідно з академічним словником іспанської мови монархія визначається наступним чином:

monarquía

Del lat. tardío *monarchia*, y este del gr. *μοναρχία* *monarchia*.

1. f. Organización del Estado en la que la jefatura y representación supremas son ejercidas por una persona que, a título de rey, ha recibido el poder por vía hereditaria y puede transmitirlo del mismo modo.

2. f. Estado cuya forma de gobierno es una monarquía.

3. f. Tiempo durante el cual ha perdurado la monarquía en un país [DLE].

Так, мінімальним набором змістових ознак концепту є:

1. Така державна організація, у якій влада належить одній особі – королю, який успадковує свої права на владу і передає їх також спадково.

2. Держава, чия форма правління є монархією.

3. Час, який продовжується монархія у країні.

Таким чином основні понятійні ознаки містять просторові та темпоральні характеристики.

В залежності від форми передачі влади, рівня відповідальності вищих органів державної влади перед населенням, розмежування владних повноважень між органами державної влади монархія класифікується наступним чином:

- ***Абсолютна монархія***

monarquía absoluta 1. f. Régimen político en el que todos los poderes corresponden al rey, sin limitaciones [DLE].

- ***Ліберальна монархія***

monarquía liberal 1. f. Régimen establecido en los países europeos tras las guerras napoleónicas, en el que el rey y la representación popular compartían poderes [DLE].

- ***Парламентська монархія***

monarquía parlamentaria 1. f. monarquía representativa en la que el rey simboliza la unidad y permanencia del Estado, como titular de un poder moderador del funcionamiento de las instituciones democráticas[DLE].

- ***Представницька монархія***

monarquía representativa 1. f. Régimen político en el que, reservando la jefatura del Estado a un monarca, los poderes efectivos son ejercidos por los representantes del pueblo [DLE].

Аналіз мовного матеріалу дозволив виявити ряд інших понятійних ознак концепту MONARQUÍA:

- **атрибути влади монарха:** *corona, coronación, poder, cetro, inauguración;*
- **спадкоємність:** титул короля передається спадково від батька до сина, як це було з самого початку становлення іспанської політики – *sucesor, sucesorio, pacto sucesorio, herencia, transferencia de poder, legitimidad, autorización;*
- **королівська сім'я:** це ідеал сімейного устрою для іспанців, саме в колі сім'ї король має підтримку, а значить і сили правити державою: *rey, hija del rey, la duquesa, príncipe, princesa;*
- **королівство:** поняття як репрезентант монархістської форми правління та голови країни – короля, тобто монархія співвідноситься з королівством, а воно, у свою чергу, з монархією: *ámbito, dominio, espacio, territorio, marco, feudo, reinado, monarquía, campo;*
- **політичний устрій:** Іспанія є конституційною монархією. Орган законодавчої ініціативи, двопалатний парламент – Генеральні кортеси (сенат і конгрес депутатів). Голова виконавчої влади – прем'єр-міністр, як лідер партії, що отримала більшість голосів на парламентських виборах: *instituto de la monarquía, parlamento, Cortes, Senado, congreso, democratización, referéndum, constitución;*

Серед перцептивно-образних ознак концепту MONARQUÍA виокремлюються наступні:

- пишнота, розкіш (*la magnificencia de la monarquía, el boato de monarquía*)
- велич (*la grandeza de su monarquía, el prestigio de la monarquía*)

- сила (*una monarquía fuerte*).

У змісті концепту виокремлюються і символічні ознаки: *La Monarquía se convirtió progresivamente en un símbolo unificador, moderador y de referencia en el seno de una España democrática y moderna*. [El País, 31-05-2019]

До ціннісних ознак концепту MONARQUÍA відноситься її значущість (*la importancia de la monarquía hispánica*), що є позитивною характеристикою. Проте в іспанській лінгвокультурі з'являються й негативно-оцінні ознаки концепту, що репрезентуються у сполученнях ключового слова-репрезентанту концепту із протиставним сполучником: *tras su persistente campaña contra la monarquía*. Негативна оцінка у змісті концепту представлена також і у контекстах, де слово *monarquía* вживається поряд із словом *crisis*:

cuando la Monarquía atravesó su primera gran crisis se encontró falta del entramado institucional adecuado – entre 2011 y 2014, la Monarquía fue la institución que sufrió mayor desgaste. papel de la Monarquía La imagen pública de la Monarquía se vio favorecida durante muchos años por un pacto implícito, nunca expreso, entre los medios de comunicación y la Casa del Rey, por el que la ejemplaridad que se requería del Monarca se limitaba a su vida pública y no a la privada. [El País, 31-05-2019]

До монархії в іспанському суспільстві неоднозначне ставлення, що контекстуально представлено ознакою контрасту:

la monarquía se haya convertido progresivamente en un símbolo que sólo entusiasma a los sectores más conservadores, mientras incomoda a cada vez más progresistas y es rechazada abiertamente por un amplia mayoría de los ciudadanos en Euskadi y Catalunya, hace que haya dejado de ser un símbolo de unidad y concordia entre los ciudadanos. [El País, 21-11-2019]

Nunca la monarquía ha provocado entusiasmo en Cataluña. [El País, 12-10-2018]

Таким чином, концепт MONARQUÍA є ключовим концептом для лінгвокультурного типажу REY, що закладено на понятійному рівні

досліджуваної концептуальної структури. Аналіз лексикографічних джерел іспанської мови дозволив виявити, що монархія – це державна організація, у якій влада належить королю, який успадковує свої права на владу; держава, чия форма правління є монархією; період, який продовжується монархія у країні. Монархія може бути абсолютною, ліберальною, конституційною, репрезентативною. Концепт MONARQUÍA має розлоге номінативне поле, до якого входять слова різної частиномовної приналежності і що іменують характеристики монархії (*monarquía absoluta, monarchía liberal*), монарха (*rey, monarca*), членів королівської сім'ї (*reina, princesa, familia del rey, familia real*). Монархія асоціюється в іспанській лінгвокультурі з величчю, пишнотою, розкішшю, проте стосовно ціннісних характеристик аналізованого концепту виокремлюються як позитивно, так і негативно марковані ознаки, що пояснюється рядом історичних та соціополітичних причин.

2.2 Понятійно–дефініційні характеристики типу REY в іспанській лінгвокультурі

Стернін І. А. і Попова З. Д. стверджують, що сукупність мовних засобів, що об'єктивують (вербалізують, репрезентують) концепт в певний період розвитку суспільства, визначається як номінативне поле концепту. Номінативне поле відрізняється від традиційних в лінгвістиці структурних угруповань лексики тим, що воно має комплексний характер і не виступає як структурне угруповання в системі мови, представляючи собою виявлену і впорядковану дослідником сукупність номінативних одиниць [Стернін, Попова, 2007, с. 47]. Таким чином, звернемося до складників номінативного поля ключової лексеми–репрезентанту аналізованого типу – іменника *rey*.

Онлайн словник WordReference представляє наступний синонімічний ряд слова *rey*:

rey

monarca, soberano, majestad, regente, señor, príncipe, gobernante

Похідні частини мови від іменника *rey*:

– дієслово:

reinar

1. mandar, gobernar, imperar, dominar, regir
2. predominar, prevalecer, destacar, sobresalir

Онлайн словник Reverso:

reinar

1. imperar, prevalecer, imponerse, gobernar, regir;
2. domina, primar, predominar;
3. ganar, imponer, controlar, presidir;
4. conquistar, triunfar;

– прикметник:

real

1. regio, soberano, palaciego, principesco, imperial
2. verdadero, auténtico, existente, cierto, verídico, efectivo, positivo, concreto, innegable
3. espléndido, suntuoso, excelente, magnífico, estupendo.

Онлайн словник Reverso:

real

1. verdadero, auténtico, genuino, efectivo, legítimo, serio
2. sincero, actual, eficaz, práctico, original, concreto
3. válido

Багатий синонімічний світ іспанської мови дає можливість проаналізувати концепт з різних сторін, виявити нові опції реалізації в свідомості людини.

Типаж представлений вербально лексемами різної частиномовної приналежності.

Судити про зміст понятійного компоненту типу REY в іспанській лінгвокультурі можна виходячи з аналізу дефініцій ключового слова репрезентанту типу іменника *rey*.

Звертаючись до академічного словника іспанської мови, знаходимо наступні визначення:

rey, reina

Del lat. *rex, regis*; la forma f., del lat. *regīna*.

1. m. y f. Monarca soberano de un reino.
2. m. y f. Persona que por matrimonio tiene dignidad de rey o de reina.
3. m. y f. Persona, animal o cosa que por su excelencia sobresalen entre los demás de su clase o especie [DLE].

Схожі дефініції наявні і в словнику *Clave*:

rey

1. En un reino, soberano y jefe del Estado: El rey propondrá formar gobierno al líder del partido más votado.
2. En el juego del ajedrez, pieza principal, cuya pérdida supone el final de la partida y que generalmente solo puede ser movida de casilla en casilla.
3. Regalo o conjunto de regalos que se reciben con motivo de la fiesta de los Reyes Magos (festividad religiosa con que se conmemora la llegada de tres reyes de Oriente para adorar al Niño Jesús recién nacido): El 6 de enero, los niños se pasan el día entero jugando con sus reyes [Diccionario Clave].

І також звертаємося до словника М. Молінер, який дає наступні дефініції:

rey

sust. masc.

1. Monarca o príncipe soberano de un reino.
2. Pieza principal del juego de ajedrez, la cual camina en todas direcciones, pero solo de una casa a otra contigua, excepto en el enroque.

3. Carta de la baraja, que tiene pintada la figura de un rey.

4. Paso de la antigua danza española.

5. El que en un juego, o por fiestas, manda a los demás.

6. fam. Porquerizo.

7. fig. Hombre, animal o cosa del género masculino, que por su excelencia sobresale entre los demás de su clase o especie.

8. fig. fam. Apelativo cariñoso, aplicado especialmente a los niños [DDMM].

Таким чином король – це головнокомандуючий державою, який вирізняється певними ознаками серед інших, отримує титул через спадкоємність або через голосування. Король обов'язково обраний згідно закону.

Головнокомандуючого монархічною державою називають монархом. Король не тільки виконує функцію правління, проте й функцію контролю.

Невід'ємною ознакою статусу короля є шлюб.

Типові ознаки та характеристики правлячої особи мають актуалізацію в інших сферах життя людей, а саме в ігрових амплуа:

1. Головна фігура в настільній грі: En el juego del ajedrez, pieza principal, cuya pérdida supone el final de la partida y que generalmente solo puede ser movida de casilla en casilla [DC].

2. Одна з найвищих за статусом карт в гральних картах: Carta de la baraja, que tiene pintada la figura de un rey [DDMM].

3. В активних іграх королем називали ведучого гри: El que en un juego, o por fiestas, manda a los demás.

Тобто завдяки статусу короля, елемент, що мав таку назву, ставав головним, важливим, великим, знаковим і давав перевагу перед іншими.

2.3 Паспорт лінгвокультурного типу REY та його репрезентація засобами іспанської мови

Паспорт лінгвокультурного типу REY аналізуватиметься за алгоритмом, який запропонувала О. О. Дмитрієва, а саме виявлення ознак та створення паспорту типу.

Зовнішній вигляд. Королівська сім'я – це не тільки привілеї та обов'язки, а й зразок бездоганного смаку. Представники монархії звикли до постійної дисципліни: життя, повне офіційних заходів і урочистих подій. Окрім загальної поведінки, в центрі уваги знаходиться зовнішній вигляд. До того як король Філіп IV та Летиція одружились, тим не менш поява на публіці викликала увагу преси і перші коментарі щодо стриманого зовнішнього вигляду представників королівської сім'ї:

Don Felipe vestía un traje gris, camisa blanca y corbata en tonos azules. Letizia, una chaqueta blanca de mohair y un pantalón de crepê negro [El País, 03–11–2003].

Стриманий проте вишуканий зовнішній вигляд повинен підтримуватися при повсякденній появі на публіці, як наприклад під час візиту до церкви:

La futura Princesa de Asturias ha acudido a la basílica ataviada con un grueso abrigo de lana y cuello alto. Unos pantalones negros y zapatos y bolso a juego, completaban la indumentaria de la prometida de Don Felipe, que vestía traje de chaqueta gris [El País, 05–03–2004].

Особливої уваги привертає зовнішній вигляд та одяг короля та /або членів його сім'ї під час урочистих вечорів, як наприклад, вечеря на честь шлюбу принца Англії, де Летиція з'явилась у вишуканій проте стриманій сукні пурпурного кольору:

Se trata de un vestido en muselina y tul gris lavanda con bordados florales, escote palabra de honor y falda de línea años cincuenta. En esta ocasión y como

manda el protocolo, la Reina lucía una banda morada a juego con el vestido, una condecoración de la Orden al Mérito por Servicios Distinguidos, concedida por Ollanta Humala en 2015 [El País, 28-02-2019].

Королівський вигляд має бути збережений і під час довгих візитів в інші країни, наприклад візит Летиції до Першої леді та демонстрація сукні витриманого рожевого кольору від дизайнера Майкла Корса:

...Por su parte, doña Letizia escogió un vestido inédito. Ella sí quiso hacer un guiño al país que la recibía, y para ello optó por un diseñador estadounidense del que no había llevado nada antes: Michael Kors. La reina llevó un vestido rosa entallado, sin mangas y con un detalle de tres botones en la cadera, que acompañó de un bolso de mano y zapatos rosas, de Magrit, a juego. El vestido tiene un precio de unos 1.500 euros [El País, 20-06-2018].

Особливо важливим був візит на церемонію коронації Нарухіто і королівське подружжя приємно вразило гостей заходу, особливо королева Летиція, обравши яскраву сукню з довгими рукавами з зеленого шовку та квітковим малюнком рожевих відтінків:

Era uno de los momentos más esperados... ¿Qué estilismo elegirá la reina Letizia para la ceremonia de entronación de Naruhito? Dudas resueltas. La mujer de Felipe VI ha arriesgado una vez más, una combinación que ha dividido a la opinión pública.

La etiqueta para las damas reales marcaba traje largo y tocado, y su estilismo lo llevaba todo: Estampado, tocado y joyería real. ¿Qué más se puede pedir? Doña Letizia lo ha cumplido a rajatabla con un look alejado de ese estilo al que nos tiene acostumbrados, pero con el que ha sorprendido gratamente.

Ha estrenado un llamativo vestido de manga larga confeccionado en seda verde con estampado de flores en tono rosa. El modelo, de escote cerrado por delante, deja una parte de la espalda al aire. La Reina ha completado su estilismo con un cinturón verde que remarcaba su cintura, cartera de mano en tono rosa de Carolina

Herrera y un tocado estilo diadema de Nana Golmar con el que ha dejado su melena suelta con ligeras ondulaciones [Lecturas, 22–11–2019].

Король Феліпе IV також знаходиться в полі зору модних критиків. Так, наприклад, на ювілейному вечорі, на якому король знаходився без дружини, монарх характеризується наступним чином:

...vestidos de etiqueta, se puede ver al monarca de lo más sonriente con esmoquin y pajarita de color negro en el gran salón de actos del histórico centro de estudios [Lecturas, 20–08–2019].

У вільний час від урочистих заходів та візитів, король має хоббі, яке вимагає зміни вишуканих костюмів на спортивний одяг, проте зовнішній вигляд все одно стриманий, простий та насамперед комфортний:

...en las primeras imágenes se ve al rey acompañado por el almirante Jaime Rodríguez Toubes, patrón del nuevo barco y vistiendo una indumentaria veraniega, compuesta por una camiseta deportiva de manga corta y de color gris, bermudas oscuras, gafas de sol y calzando unas tradicionales menorquinas [Lecturas, 29–07–2018].

Під час заходів, де присутній король, увага спільноти прикута не тільки до його зовнішнього вигляду, але до його жестів та поведінки:

Si por algo llamó la atención la presencia del rey Felipe en la Copa Davis el fin de semana pasado fue por algunos de los gestos que hizo. En más de una ocasión el monarca se levantó de su asiento y realizó algunos movimientos con los que evidenció que su espalda está haciéndole sufrir de nuevo. Desde hace años don Felipe tiene problemas en esta zona de su cuerpo y ya ha tenido que ser intervenido en alguna ocasión para intentar frenar los fuertes dolores, aunque el resultado no ha sido del todo exitoso [Lecturas, 01–12–2019].

Гендерна приналежність. Зважаючи на історію людства, зміни, що відбувались саме в політичній складовій кожної країни, не змінили того, що загалом правителем країни виступає особа чоловічої статі:

...a las 10:40 del día 19 de junio de 2014 don Felipe de Borbón prestaba juramento como Rey de España, con el nombre de Felipe VI, en presencia de la reina Letizia, y de sus hijos, la princesa Leonor y la infanta Sofía. Tras prestar juramento, el presidente del Congreso, Jesús Posada pronunció "¡Viva el Rey!", a lo que las 700 personas que se encontraban en el Palacio de las Cortes respondieron "¡Viva! Suena el himno nacional [Realeza hola],

...el 22 de julio de 1969, don Juan Carlos aceptaba la sucesión a la Jefatura del Estado. Franco lo había nombrado "sucesor al título de rey" de acuerdo a la Ley de Sucesión en la Jefatura del Estado de 1947 [Lecturas, 21–06–2014].

Проте в сучасному світі є приклади королювання особи жіночої статті як, наприклад, королева Єлизавета II, яка стала спадкоємицею титулу:

...la coronación de la reina Isabel II como monarca del Reino Unido, Canadá, Australia, Nueva Zelanda, Sudáfrica, Pakistán y Ceilán se llevó a cabo el 2 de junio de 1953. Isabel subió al trono a la edad de 26 años, tras la muerte de su padre, el rey Jorge VI, el 6 de febrero de 1952, y fue proclamada reina por sus diversos consejos privados y ejecutivos poco después [Wikipedia].

Походження. Титул короля отримували через благословення Папи Римського й надалі титул передавався спадково. Членами королівської сім'ї завжди виступали знатні персони, які були заможними та займали найвищу суспільну ланку. Наразі існують приклади шлюбів між представниками королівської сім'ї та «простолюдинами»:

- шлюб Філіпа IV та журналістки Летиції:

...seis meses antes de casarse, en noviembre de 2003, el entonces príncipe de Asturias y su prometida, Letizia Ortiz Rocasolano, se pidieron la mano. Oficializaron ante los medios de comunicación su compromiso en el Palacio de El Pardo. Ella aclaró que su compromiso significaría un punto y aparte en su profesión de periodista. Pero lo que más se comentó fue que cuando su prometido quiso interrumpir sus palabras, ella le dijo cariñosa pero firme: "Déjame terminar.." y ante las carcajadas de los

medios presentes se refirió a que afrontaría su futura tarea con "...el cariño de los Reyes y el ejemplo de la Reina" [El País, 22-05-2018],

- принца Англії Уільяма та дочки бізнесмена Кетрін: *el príncipe Guillermo es el hijo primogénito del príncipe Carlos, príncipe de Gales y Diana, princesa de Gales III y nieto de la reina Isabel II del Reino Unido y el príncipe Felipe, duque de Edinburgo. Como tal, es el segundo, detrás de su padre, en la línea de sucesión al trono en dieciséis Estados independientes conocidos como los Reinos de la Mancomunidad.*

Catherine Middleton es la mayor de tres hermanos nacidos de Michael y Carole Middleton. Después de graduarse, trabajó en el negocio de sus padres [Wikipedia],

- принца Англії Генрі та моделі Меган: *el príncipe Enrique es el segundo hijo del príncipe Carlos de Gales y de la fallecida Diana de Gales, y por lo tanto, nieto de la reina Isabel II del Reino Unido y del príncipe Felipe de Edimburgo. Rachel Meghan Markle es una ex-actriz estadounidense [Wikipedia].*

І якщо сотні років тому подібний шлюб був би неможливим, в наш час це викликає лише увагу преси та всього світу.

Місце проживання. Королівська сім'я має проживати в сімейному будинку династії, який захищений від втручання зовнішнього світу. Так королівська сім'я має будинок неподалеку від Мадриду:

...la residencia oficial de los reyes de España es el Palacio Real de Madrid, sin embargo, los reyes actualmente no viven allí, ellos residen en el Palacio de la Zarzuela, por lo que el Palacio Real de Madrid sólo es utilizado para llevar a cabo grande ceremonias, eventos importantes y actos solemnes [¿Dónde vive...?].

El Palacio de la Zarzuela es la actual vivienda de los reyes de España, este palacio está ubicado cerca de Madrid, en un sitio llamado Monte del Pardo. El Rey Felipe VI habita en el Palacio de la Zarzuela junto con su esposa, sus hijas y sus padres [¿Dónde vive...?].

Будинок королівської династії відрізняється історичним минулим, починаючи з XVII століття:

El Palacio de Zarzuela fue construido con el propósito de servir como vivienda en las épocas de caza, fue el Rey Felipe IV quien ordenó su construcción en el año 1627, sin embargo, este no fue terminado sino ocho años después [¿Dónde vive...?].

Має належний вишуканий вигляд:

este Palacio posee grandes y hermosos jardines, además, en el Monte Pardo hay gran variedad de animales, por lo que en las afueras del Palacio se pueden observar ciervos y otros animales. El Palacio de la Zarzuela también está provisto de un helipuerto, una zona deportiva e inmensos jardines, tiene tres plantas en las cuales se distribuyen el desván, la cocina, comedor, sala, salones de estudio, dormitorios, el despacho del Rey, la biblioteca y todos los demás espacios que conforman el Palacio [¿Dónde vive...?].

Сфера діяльності. Король підписує і оприлюднює закони, скликає і розпускає парламент, призначає вибори і референдуми, пропонує кандидата на посаду голови уряду, приймає участь в урочистих вечорах та заходах різної тематики, здійснює міжнародні візити. Зокрема, Феліпе IV в якості офіційного представника Іспанії відвідав багато держав світу, спеціалізуючись на відносинах з Близьким Сходом, Північною Африкою, Латинською Америкою, проблемах економічного і соціального розвитку, культурних питаннях. Король є учасником насправді історичних подій, таких як довгоочікуваний візит на Кубу до 500-річчя заснування Гавани:

El 500 aniversario de la fundación de la ciudad de La Habana ha sido el pretexto elegido para cumplir un sueño mil veces postergado: la primera visita de unos Reyes de España a Cuba [El País, 23-08-2019].

El presidente en funciones y Felipe VI se reunirán este miércoles en Palma para el tradicional despacho con el Rey en el palacio de Marivent [El País, 02-08-2019] – зустріч короля Феліпе VI з Педро Санчезом, національним лідером

Іспанської соціалістичної робітничої партії, для представлення урядової програми.

Felipe VI presidirá cena de La Nit de la Logística y la entrega de los premios del SIL [El País, 21-06-2019] – візит Феліпе VI до Барселони для участі в офіційній вечері, як спосіб підтримки відносин з каталонцями.

La presidenta del Congreso notifica el resultado de la votación del debate de investidura a Felipe VI [El País, 26-07-2019] – Феліпе VI зустрічається з директором конгресу щодо дебатів про інвестиції.

До образу короля в іспанській лінгвокультурі включається й компонент сфери діяльності його дружини, адже так само як і король, королева веде активну суспільну роботу, наприклад **пов’язану з гендерним рівноправ’ям**, що також може бути відзначено високими нагородами:

Si el pasado fin de semana animó a España en la Copa Davis, donde disfrutó de lo lindo, este lunes ha retomado su agenda de actos institucionales acudiendo a la entrega de los premios Rey Jaime I en la Lonja de los Mercaderes en Valencia.

Todo ello horas antes de acompañar a su esposa, doña Letizia, en una de las citas más emocionantes que esperan a la reina esta semana. Y es que mañana martes recibirá el Premio del Observatorio contra la Violencia Doméstica y de Género 2019, en la categoría 'Personalidad más destacada', por su compromiso en la lucha contra la violencia doméstica y de género y su apoyo a las víctimas. Un acto en el que su marido quiere estar muy cerca, y así será [Lecturas, 25-11-2019].

Компонент «сфера діяльності» типу REY включає в себе такі ознаки як, регламентованість та сценарність, адже усі офіційні візити й зустрічі чітко розплановані: *Después de la celebración de esta emotiva ceremonia, el Rey será recibido de manera oficial por Miguel Díaz-Canel Bermúdez, en el Palacio de la Revolución, mientras que la Reina, acompañada por Lis Cuesta Peraza, realizará un recorrido por la Habana Colonial, una zona que ya pudo visitar en primera persona doña Letizia hace 25 años. El día terminará con su asistencia a la inauguración de la muestra fotográfica España-Cuba: 'Contigo en la distancia' organizada en el Gran*

Teatro de La Habana Alicia Alonso, donde también serán agasajados con un espectáculo de danza en su honor [Lecturas, 12–11–2019].

Сфера діяльності «почесного» короля також включає у себе участь в офіційних заходах, зустрічах, виголошення промов, зокрема Хуан Карлос I не будучи вже королем Іспанії, однак продовжує вести активну політичну діяльність і за останні декілька років з моменту відмови від корони реалізував 120 актів, виступив з промовою близько 30–ти разів, та провів немалу чисельність важливих політичних зустрічей:

A pesar de haber dejado de ser el jefe del Estado y de sus problemas de movilidad, en estos cinco años ha protagonizado unos 120 actos, ha pronunciado 30 discursos y realizado nueve viajes oficiales, como la firma del Acuerdo de Paz entre el Gobierno de Colombia y las FARC, la inauguración del Canal de Panamá, los funerales de Fidel Castro o varias tomas de posesión de presidentes iberoamericanos.

[El País, 06–07–2019]

Проте наразі Хуан Карлос святкує свою річницю, залишаючи позаду деякі проблеми зі здоров'ям і насолоджуючись його хобі і подіями з друзями та сім'єю:

El rey Juan Carlos está hoy de celebración. El padre de Felipe VI cumple 82 años y lo hace en un momento en el que la tranquilidad está muy presente en su vida. En mayo del año pasado desde Casa Real se emitió un comunicado en el que se informaba de que el monarca se retiraba oficialmente de la vida pública [Lecturas, 5–01–2020].

Дозвілля. Дозвілля короля та членів його сім'ї – різноманітне:

Los Reyes aterrizaron en la isla la noche del miércoles 31 de julio y al día siguiente por la mañana acudieron con la princesa Leonor y la infanta Sofía al Real Club Náutico de Palma para acompañar a don Felipe, que participaba en la competición a bordo del Aifos [El País, 08–08–2019] – Король Феліпе VI разом з сім'єю відвідав змагання парусників, як учасник на борту Айфоса.

В той час як король відпочиває в клубі парусників, королева з дітьми відвідує кінотеатр, щоб подивитись “Король лев”, а наступного дня вони присутні на виступі Московського балету:

Mientras don Felipe pasó su primer día de vacaciones en el campo de regatas, la Reina, sus hijas y doña acudieron por la tarde a un cine de Palma para ver El rey león. Un día después repitieron salida cultural y sorprendieron a los asistentes que disfrutaron en el Auditorium de Palma de un montaje de El lago de los cisnes interpretado por el Ballet de Moscú [El País, 04–08–2019].

Хоча в такому амплуа короля можна побачити рідко, проте Феліпе VI також можна зустріти в магазинах різноманітних брендів за купівлею одягу або прикрас:

Es difícil o casi imposible encontrar a don Felipe de compras. Pues bien, según publica en exclusiva el portal Bekia, el Rey fue visto en un centro comercial antes de emprender el viaje de Estado a Cuba. Al parecer, el monarca tenía en mente hacerse con algunos regalos que no podían esperar y se trasladó el pasado 3 de noviembre al Corte Inglés de El Barrial de Pozuelo de Alarcón, cercano a la Zarzuela.

En solitario, el marido de doña Letizia empezó a pasear por el local hasta que se paró en el stand de la firma de joyas Vidal&Vidal, conocida por ser la marca a la que Rosanna Zanetti presta su imagen desde hace varias campañas. Aunque intentó pasar desapercibido fue algo imposible para todos los dependientes que se encontraban allí en ese momento. Pero eso sí, al menos por el momento se desconoce si lo que compró era un regalo para su mujer o alguna de sus hijas [Lecturas, 13–11–2019].

Звичайне подружжя нічим не відрізняється від королівського, зокрема Летиція та Феліпе відсвяткували особливу для них 16-ту річницю з моменту заручин в сімейному колі:

Hace dieciséis años que los reyes anunciaron su compromiso matrimonial. El 1 de noviembre de 2003 se vivió un gran revuelo después de que la Casa Real desvelara que el heredero al trono contraería matrimonio con una de las presentadoras de

informativos más conocidas de la televisión. Para ellos este día marcó un antes y un después.

Para ellos, además del día de su boda, esta es una de las fechas más importantes de su relación. Y hoy lo celebrarán de la forma que más les gusta, en familia. La agenda oficial de los reyes está hoy libre de actos. Por un lado el aniversario del compromiso de Felipe y Letizia y por otro el cumpleaños de Leonor, que ayer cumplió catorce años y que también ha celebrado junto a sus seres más queridos este día tan especial [Lecturas, 01–11–2019].

Таким чином, дозвілля короля та його сім'ї характеризується різноманіттям та культурною направленістю.

Сімейний стан. Сімейні стосунки в королівській сім'ї надважливі і привертають особливу увагу суспільства. Королівська сім'я дещо змінилася з приходом нового короля: *en España, con la llegada al trono de Felipe VI se rediseñó la familia real* [El País, 10–07–2019]; наразі має розлоге сімейне дерево:

La Familia Real española está compuesta por los Reyes – Felipe VI y Letizia Ortiz – y sus hijas, las infantas Leonor y Sofía, sus predecesores Juan Carlos I y Sofía, y las dos hermanas de Felipe – las infantas Elena y Cristina – junto a sus hijos y el marido de la primera [Spanisch wien].

Не дивлячись на політичну участь кожного з членів сім'ї, насамперед сімейні стосунки займають важливе місце. Зокрема, коли Хуан Карлос I опинився в лікарні, Феліпе VI відвідував його протягом всього лікування батька.

El rey Felipe VI ha acudido pasadas las 12.30 al centro a visitar a su padre junto a la infanta Sofía [El País, 29–08–2019]. Звісно інші члени сім'ї навідали Хуана Карлоса I: *La reina Sofía también se trasladó este martes al centro pasadas las 10.00. Apenas una hora después, lo hizo la infanta Elena junto a sus dos hijos, Felipe y Victoria. A su salida, la reina Sofía contó que el Rey “se encuentra perfectamente” y que espera que “le den el alta pronto”. Su otra hija, Cristina de Borbón, también ha visitado a Juan Carlos I en dos ocasiones* [El País, 29–08–2019].

Хуан Карлос I бере участь у кориді на честь пам'яті його матері Марії Мерседес Бурбон, де публіка його зустрічає з оплесками. Завершенням дня стає приватна вечерея в кругу сім'ї, а саме з сестрою Пілар Бурбон:

El pasado domingo, primer día sin responsabilidades oficiales, el rey Juan Carlos I presidió la tradicional corrida de San Fernando, en Aranjuez, que rendía homenaje a su madre, María de las Mercedes de Borbón. Unos 9.000 aficionados lo recibieron en la plaza con un prolongado aplauso. Previamente, había celebrado un almuerzo privado con familiares, como su hermana Pilar de Borbón y la infanta Elena, y algunos amigos [El País, 07-06-2019].

Феліпе VI як взірець гарного батька підтримує своїх дітей і пишається, тим, що старша дочка Леонор прийматиме участь у нагороді принцеси Астуріської:

El Rey considera un orgullo para la Corona que sus hijas acudan este año a los Premios Princesa de Asturias [El País, 06-26-2019].

Проте іноді стаються сварки між членами сім'ї, а саме між Летицією та королевою Софією, що привертає особливу увагу суспільства:

la reina suele estar especialmente nerviosa cuando don Juan Carlos está cerca y, en esa misa, estuvo presente. Sofía se mostraba insistente con la idea de fotografiarse junto a sus nietas, que no parecían muy cómodas, especialmente Leonor. Letizia, que se dio cuenta de la situación trató de mediar, aunque hay quien dice que lo hizo fue avivar el fuego. Al final, la abuela se llevó un manotazo de la nieta, que le apartaba el brazo pues no deseaba ser abrazada por ella, y la espantada de su nuera que parecía apoyar a la pequeña y no a su suegra [Lecturas, 01-05-2019].

Та не дивлячись на це, завжди наступає момент примирення:

Había mucho que demostrar y la familia real puso toda la carne en el asador para demostrar que entre las reinas todo estaba bien. El reencuentro tuvo lugar semanas más tarde, tras la última operación de cadera del rey Juan Carlos y vimos a una Letizia tan atenta con su suegra que hasta la abrió la puerta del coche. Las niñas también forzaron sus caras de agrado [Lecturas, 01-05-2019].

Загалом почесна королева Софія та королева Летиція часто з'являються на публіці разом на шопінгу або благодійних вечорах:

Aunque no está contemplado en la agenda oficial, este martes 19 de noviembre doña Letizia acompañará a doña Sofía en su tradicional visita pre-navideña al Rastrillo Nuevo Futuro que la semana pasada fue inaugurado por la infanta doña Pilar. La última vez que vimos a la mujer de Felipe VI en este mercadillo benéfico fue en 2013 donde aprovechó para comprar libros y objetos de artesanía.

Según la hermana de don Juan Carlos, doña Letizia ha sido invitada todos los años y, finalmente, parece que en esta ocasión ha aceptado dicha invitación seis años después de su última visita pública. En esta ocasión, la Reina aprovechará para asistir en compañía de su suegra después de presidir la inauguración de una exposición de Goya en el Museo del Prado que tiene prevista en su agenda institucional [Lecturas, 18-11-2019].

Окрім батьків Феліпе VI, королівське подружжя не залишає без візитів батьків Летиції. Так, поїздка до батьківського дому сім'ї Летиції, щоб відсвяткувати День Волхвів наразі стала традицією:

Un año más los reyes Felipe y Letizia y sus hijas han cumplido con la tradición. Después de que por la mañana los monarcas hayan cumplido con su compromiso profesional en la Pascua Militar, por la tarde la familia al completo se ha trasladado a casa de Jesús Ortiz, el padre de Letizia. La visita al abuelo materno de la princesa Leonor y la infanta Sofía se ha convertido en el acto familiar con el que cada 6 de enero la familia real da por finalizada la Navidad.

Desde que eran pequeñas Leonor y Sofía pasan la tarde de Reyes Magos en casa de Jesús Ortiz, donde se comen el tradicional roscón de reyes con chocolate caliente y se intercambian los regalos. Una vez más los cuatro han llegado al domicilio del padre de Letizia en el coche familiar. Como es habitual cada vez que llevan a cabo algún plan privado, el rey Felipe ha sido el encargado de conducir su coche. Y aunque la visita al abuelo materno entra dentro de la agenda privada de la familia, cada año

los fotógrafos esperan para captar el instante y ellos no dudan en saludar [Lecturas, 06–01–2020].

Отже, сімейні стосунки є досить важливим компонентом для типажу REY і вони завжди перебувають у центрі особливої суспільної уваги.

Оточення. Монарх як глава держави представляє її інтереси на міжнародній арені, що і зумовлює специфіку його оточення:

el hermano de Carolina y Estefanía Grimaldi tiene un gran cariño por los monarcas españoles y se ha 'saltado' el protocolo. Lejos de quedarse conforme con un ceremonioso apretón de manos, se ha acercado a Letizia para darle dos besos, además de intercambiar unas palabras, en cuyos gestos se adivina una estupenda sintonía [Lecturas, 02–12–2019].

Важливими залишається налагодження нових стосунків та збереження минулих, зокрема з іншими королівськими сім'ями:

Y se hizo realidad. El 2019 quedará en el recuerdo como el año del reencuentro de los Borbón con los Grimaldi escenificado en el abrazo que el rey Felipe y Alberto II de Mónaco se dieron el pasado 2 de diciembre en la recepción a los jefes de estado en la Cumbre del Clima. Un gesto del que hay detrás muchos más sentimientos de los que parecen y que pondría muy felices a dos de las amigas más amigas de la realeza europea: la reina Victoria Eugenia y Grace Kelly.

Aunque son medio familia y ahijados de la misma madrina, la reina Victoria Eugenia, Felipe VI y el príncipe monegasco mantenían una relación bastante fría y distante –que se evidenció de forma muy llamativa en el 'plantón' de la familia real española al príncipe monegasco en su boda con Charlene Wittstock– desde 2005 cuando una pregunta del soberano de Mónaco, desde su papel en el COI, sobre la seguridad en España alejaron a Madrid de su sueño olímpico del 2012.

Desde entonces, han ido poco a poco en sus relaciones hasta este 2019 cuando el rey Felipe y el príncipe Alberto han enterrado sus diferencias. Alberto II abrazó a Felipe VI y dio dos besos a doña Letizia, 'saltándose' el protocolo, para saludarlos de

forma muy espontánea en la Cumbre del Clima, siendo este su segundo encuentro en lo que va de año [Lecturas, 10–12–2019].

Важливе місце посідає і створення дружніх відносин з визначними людьми інших країн. Феліпе створив достатньо теплі відносини з президентом Португалії за два насичені роки:

En apariencia son muy distintos. El Rey tiene 51 años y el presidente de Portugal, 70. Felipe VI tiene un carácter comedido, Marcelo Rebelo de Sousa es muy expansivo. Sin embargo, entre ambos, en poco más de dos años, ha surgido una química vigorosa y una admiración mutua que se traduce en una relación personal constante e intensa, con frecuente interacción entre el Palacio de Belém, residencia del presidente portugués, y La Zarzuela. “Hay muy buena relación entre ellos y confianza”, explican fuentes de la Casa del Rey, “una sintonía mutua desde que se conocieron”. Le añaden “una visión compartida sobre las relaciones entre ambos países y el proyecto iberoamericano”, que ambos abanderan [El País, 24–02–2019].

Іноді король проводить вільний час із своїми друзями у неформальній обстановці:

el monarca disfrutó de una reunión entre amigos en la ciudad andaluza en el que no faltaron las risas y la buena comida [Lecturas, 1–10–2019].

Таким чином, загалом його оточення формується за рахунок виконання його прямих функцій. Оточення правителя складають:

- королівська сім'я: *el rey arranca una semana muy intensa que vivirá su momento culmen mañana martes cuando acompañe a la reina en la entrega de un reconocimiento por su lucha contra la violencia de género [Lecturas, 25–11–2019],*
- довірені особи сім'ї, придворні особи, представники королівських сімей інших країн, політики: *el rey Guillermo de Holanda ha recibido este jueves 10 de octubre a Felipe VI en La Haya para mantener una reunión y un almuerzo antes de ir juntos a inaugurar en Amsterdam una exposición sobre Rembrandt y Velázquez [Lecturas, 10–10–2019],*

- правителі інших країн: *aunque su presencia no estaba prevista en su agenda oficial, aparecía a primera hora de la tarde con ganas de disfrutar de una gran final. El Rey ha compartido palco con Gerard Piqué, promotor de la Copa Davis, y con el que ha comentado alguna de las jugadas* [Lecturas, 25–11–2019].

Мовні особливості. Король, як правитель країни повинен добре володіти національною мовою, чіткою дикцією, бути переконливим оратором:

“Impecable”. “Firme”. “Contundente”. “Oportuno”. Representantes de la sociedad civil, de los empresarios y de los sindicatos apoyaron ayer el discurso televisado con el que Felipe VI reclamó la restauración del orden constitucional en Cataluña. La excepcional decisión del Monarca —cuyo padre, Juan Carlos I, solo empleó el mismo formato tras el 23-F, la muerte de Adolfo Suárez, el atentado del 11-M y su propia abdicación— subrayó que España vive un momento crítico por la “deslealtad inadmisibile” del Govern. El discurso diagnosticó la fractura de la sociedad catalana y prometió amparo a los no independentistas — “no están solos ni lo estarán”— sin incluir una llamada al diálogo. Una ausencia en la que repararon ayer asociaciones, sindicatos y ciudadanos [El País, 5–10–2017].

“Respaldamos el discurso y compartimos su defensa de la democracia en España y el deseo de respeto a la Ley”, dijo Juan Rosell, presidente de la CEOE. “Un respeto a la ley sin el cual, como dijo el Rey, no hay convivencia democrática posible en paz y libertad” [El País, 5–10–2017].

Феліпе VI відповідально ставиться до виступів, особливо, якщо це стосується вразливих питань, наприклад каталонського, що наразі є невіршеним і дуже складним в умовах актуального суспільно–політичного стану:

El Partido Popular, Ciudadanos y el Partido Socialista han respaldado este martes el discurso que el Rey ha pronunciado en plena crisis institucional entre el Gobierno nacional y el catalán. Podemos, en cambio, ha señalado que el monarca “se compromete con el PP pero no con España ni con la democracia”. En Barcelona, a las nueve de la noche, justo mientras el Rey se dirigía a la población, se han escuchado

sonoras caceroladas, que continuaron después de su pronunciamiento. En un mensaje televisado a toda la nación, Felipe VI ha acusado a la Generalitat de situarse al margen del derecho y la democracia y se ha dirigido a los catalanes: "No estáis solos, tenéis nuestra solidaridad y la garantía del Estado de derecho" [El País, 4–10–2017].

El coordinador nacional del PP, Fernando Martínez Maíllo, ha considerado en un tuit que el discurso del Rey ha sido "imprescindible y muy útil". Juan Ignacio Zoido, ministro del Interior, ha destacado del pronunciamiento de Felipe VI "la defensa de la unidad de España" [El País, 4–10–2017].

El Rey ha tranquilizado a la Unión Europea respecto a la integridad de España ante el proceso soberanista iniciado por Cataluña y cuyo último capítulo ha sido la victoria en escaños de los partidos independentistas en las recientes elecciones autonómicas. En su primer discurso pronunciado en el Parlamento Europeo de Estrasburgo, Felipe VI ha querido despejar todas las incertidumbres. "Europa se ha construido sobre la voluntad de sumar y no de restar; de aunar y no dividir; de saber compartir y ser solidarios. Tengan pues, señorías, la seguridad de poder contar con una España leal y responsable hacia el proyecto europeo; con una España unida y orgullosa de su diversidad; con una España solidaria y respetuosa con el Estado de derecho", ha afirmado en el largo discurso pronunciado con motivo de su visita oficial a la institución comunitaria [El País, 7–10–2015].

До мовних особливостей типу REY відносяться не тільки ті, що пов'язані із усними промовами, але й письмові звернення короля та членів його сім'ї, зокрема вітання зі святами. Звісно, серед усіх забор'язань одним із найголовніших є привітання з національними та календарними святами. Католицька Іспанія в цьому році отримала привітання з Різдвом не тільки від королівського подружжя, проте й від принцеси Астурійської Леонор:

Por fin! Algo más tarde de lo habitual, la Familia Real ha compartido su esperada felicitación con motivo de las fechas navideñas. Como viene siendo habitual, los reyes Felipe y Leticia han compartido protagonismo con sus hijas Leonor y Sofía para desear a todos lo mejor a todos en este final de 2019. El motivo elegido para

ilustrarlo ha sido, como no, uno de los más especiales del año: la visita de la familia al completo al pueblo ejemplar de Asturias tras el debut de la princesa Leonor en los premios que llevan su nombre.

La princesa Leonor se ha convertido en la gran protagonista también de la felicitación que la Familia Real ha remitido con motivo de la Navidad. Pese a que, como en años anteriores, los reyes y sus hijas han formado parte de la imagen elegida, esta guarda un especial guiño y recuerdo para la mayor de la familia. En el año del debut de Leonor al frente de los Premios Princesa de Asturias, no podía faltar también una mención especial en unas fechas tan señaladas [Lecturas, 13–12–2019].

Бути старшою дочкою короля неабияка відповідальність, проте Леонор не перестає вражати виступами на публіці. Її промова на честь нагородження Фонду Принцеси Жирони на трьох мовах була впевненою та зворушливою, особливо для сестри та матері, що були присутні в залі:

Además de por su mera presencia, la ceremonia de entrega de la décima edición de los Premios Fundación Princesa de Girona era muy esperada por el discurso que la princesa Leonor iba a pronunciar ante los 2.000 asistentes a los galardones del Palacio de Congresos de Cataluña. Y no ha decepcionado.

La hija de los reyes, don Felipe y doña Letizia, ha protagonizado un momento que sin duda pasará a la historia del país, y por supuesto de la Fundación Princesa de Girona, con su segundo discurso, tras el que protagonizó hace 20 días en Oviedo, donde ha intercalado el castellano con el catalán, el árabe y el inglés [Lecturas, 4–11–2019].

Отже, мовна поведінка короля є надзвичайно важливою складовою його образу, що пов'язано у першу чергу із його статусом та родом діяльності.

Загалом, стосовно паспорту лінгвокультурного типажу REY можна зазначити, що як і будь-який типаж його перцептивно-образний компонент включає низку типових ознак, як-от зовнішній вигляд, гендерна приналежність, походження, місце проживання, сфера діяльності, дозвілля, сімейний стан, оточення, мовні особливості. Усі зазначені когнітивні ознаки марковані тими

міжконцептуальними зв'язками, які має типаж REY як концепт (із концептом MONARQUÍA, FAMILIA, REINA, ESTADO, POLÍTICA, GOBIERNO тощо), а також корелюють із відповідним йому об'єктом реальної дійсності – королем.

2.4 Ціннісні характеристики типажу REY в іспанській лінгвокультурі

Однією із надважливих складових концепту є його ціннісна сторона. Розглянемо яких ціннісних характеристик набуває типаж REY в іспанській лінгвокультурі.

Поведінка молодого короля викликала ряд обурень пов'язаних з марнотратством і так як народ Іспанії сплачує податок на утримання королівської сім'ї:

Presupuesto: 7,8 millones. Incluye: sueldos de la familia real (el del Rey: 292.752 euros), gastos de personal (2,6 millones en concepto de incentivos) y gastos corrientes. No incluye: viajes (paga Exteriores), seguridad (Defensa), coches (Hacienda) y mantenimiento de Palacios (Patrimonio Nacional) [El Pais, 22-06-2014].

Негативна оцінка членів королівської сім'ї спричинює відповідно і негативне ставлення до монархії й короля в цілому, як наприклад це сталося після корупційного скандалу та кримінальної справи із Іньякі Урдангаріном, чоловіком молодшої дочки короля Іспанії Хуана Карлоса I і королеви Софії інфанти доньї Крістіни:

....monarquía española vive el peor momento desde su restauración en 1975. La imputación de Iñaki Urdangarin, su cuñado, a finales de 2011, por malversación de caudales públicos, fraude, prevaricación, falsedad documental y delito fiscal dentro de una actividad profesional calificada por la Casa del Rey como “poco ejemplar”, ha salpicado el manto de armiño de la institución...el 26 de octubre de 2011, el Rey suspendía por primera vez en la serie histórica de la escala de valoraciones del CIS,

con un 4,89. Si en 1998 un 72% de los encuestados prefería la monarquía y solo un 11% la república, en 2010 la diferencia era de un 57% frente a un 35%, y en 2012, de 53% a 37% [El País, 29-01-2013].

Кримінальна справа проти інфанти доньї Крістіни також негативно впливає на імідж короля:

Стосунки в сім'ї також мають негативні наслідки для репутації королів:

...nada más difícil, también para un Rey, que separar los sentimientos del deber. Esta es la tarea que tiene por delante Felipe VI ahora que se cumple un año del relevo en la Corona y su hermana Cristina tiene ya fecha —principios de 2016— para sentarse en el banquillo de los acusados y ser juzgada por un supuesto delito fiscal en el caso Nóos [El País, 18-06-2015].

Неоднозначну оцінку у суспільстві викликають дії членів королівської сім'ї, зокрема у 2004 р. принц Феліпе одружується із жінкою, що не належить до є особою королівської статі, що набуло як позитивних, так і негативних характеристик:

el rotativo destaca que dos terceras partes de la población está a favor de Letizia y "para el resto es una mujer divorciada, con un padre comunista y un abuelo taxista"; la boda del príncipe Felipe con la periodista Letizia Ortiz es portada de los principales periódicos portugueses, que destacan el enlace como tema del día [El País, 23-05-2004].

Контраст позитивної і негативної оцінки щодо постаті короля спостерігається і в ситуації щодо каталонського питання, яке для Іспанії наразі є дуже актуальним та надзвичайно складним:

...el caluroso recibimiento a los Reyes en el interior del auditorio ha contrastado con la hostilidad del exterior, donde manifestantes convocados por Arran (las juventudes de la CUP) y los CDR, a los que a última hora se sumaron Junts per Catalunya (JxCat) y ERC, clamaron contra la Monarquía y quemaron retratos de Felipe VI [El País, 05-11-2019]

...la protesta se ha situado justo en el lado opuesto al que han ocupado a la misma hora un grupo de miembros de la plataforma Sociedad Civil Balear y la Hermandad Nacional Monárquica, que han organizado una contraprotesta que ha congregado a varias decenas de personas para apoyar la presencia de los Reyes en la isla. Durante varios minutos se han cruzado los “vivas” a favor de la familia real con los abucheos [El País, 07–08–2019].

За весь час правління Феліпе VI підтримував ідею об'єднання Іспанії та намагався нейтралізувати конфлікт з Каталонією. Приймаючи участь в урочистих вечорах на території Каталонії, політичних зустрічах. Промови щодо конфлікту звучали іспанською та каталонською мовах:

el Monarca ha empleado el castellano, el inglés y el catalán, pero ha reservado esta última lengua para recordar que el pueblo español decidió hace 40 años “reencontrarse para convivir juntos en libertad bajo principios democráticos, reconocerse en el valor de su diversidad y afrontar con lealtad y confianza la superación del pasado y la construcción de una sociedad moderna y avanzada, integrada en Europa y abierta al mundo” [El País, 5–11–2019].

Порівнянно з початком правління, наразі прихильників корони на території Каталонії стало більше та з'явилася впевнена повага до короля:

...a su entrada al salón de actos, los más de 1.300 invitados le han recibido con un prolongado aplauso y gritos de “¡Viva el Rey!”, a los que Felipe VI ha respondido poniéndose en pie y saludando con la mano [El País, 5–11–2019].

Ініціативи короля врегулювання конфлікту знайшли підтримку у населення:

los empresarios y representantes de la sociedad civil que se han reunido este jueves en Barcelona con el Rey Felipe VI le han pedido que siga representando a Cataluña y le han reclamado ayuda para que la capital catalana recupere su reputación después de la crisis política por el proceso de independencia...le hemos pedido que así sea y que no nos deje de visitar. El rey no puede dejar de existir, ni de visitar nuestra comunidad. Así se lo pide la ciudadanía y queremos que asista y que

nos visite. Le hemos pedido este acercamiento y que esas visitas se realicen con frecuencia", ha afirmado Albiac [El País, 27-06-2019].

Позитивних характеристик типаж REY набуває через свої якості: вдумливість, здатність добре аналізувати і приймати вірні рішення, емпатія:

la mejor definición de su estilo es que no improvisa; no hace las cosas por capricho; no hace caso al primero que llega. Rumia. Tiene claro qué mensajes hay que lanzar; qué quiere decir con cada palabra y cada gesto; dónde tiene que estar y a qué personas tiene que apoyar, que son la gente normal: los españoles que trabajan, se esfuerzan y los que lo está pasando mal". "Tiene una manera muda de observar y de analizar con una enorme empatía todo lo que sucede a su alrededor", explica una fuente de su círculo íntimo. Es el caso de las 40 personas que condecoró el pasado viernes 19 de junio en el Palacio Real. Héros corrientes. Felipe VI es un rey que no es infalible, que escucha y pide opinión, que trabaja en equipo. Y cuenta con la Administración del Estado para apoyarle. Pide papeles y se los lee. Tiene esa visión aglutinadora desde siempre [El País, 28-06-2015].

Феліпе VI не має шаблонної поведінки, промови не написані помічниками, вірить в монархію як інститут влади:

su obsesión es que su trabajo sea útil para España; tenga un sentido; valga; la prestigie. Y a partir de ahí, está dispuesto a dejarse el pellejo; dar lo mejor de sí; escuchar; buscar consensos; sumar; unir. Estará donde se le necesite. Es un idealista. Su voluntad es hacerlo bien. Perfeccionando ese peculiar oficio de familia con cinco siglos de historia y poniéndolo al día. Está convencido de que la monarquía puede ser un elemento de cohesión, concordia y progreso. Que es una pieza importante dentro de la marca España. Pero también es consciente de que hay que hacerla más moderna, ética, abierta, cercana y transparente. Que él y su familia están para servir. Y si no, todo ese aparato institucional no tiene sentido [El País, 12-06-2014].

Еволюція ціннісної складової типажу REY простежується у наступному вислові:

“El rey ha muerto, ¡viva el rey!” se ha pasado a “El rey se jubila, ¡vivan los reyes!”. De los destierros, los asesinatos, las muertes en batalla, las prisiones o la muerte natural se ha pasado a la abdicación, el comunicado oficial de retirada de la vida pública o la cohabitación y convivencia de un rey en activo y otro emérito [El País, 31-05-2019].

З плином часом змінилися деякі реалії, в тому числі і монархія, і тому, раніше прихід нового короля асоціювався із смертю старого короля та прославленням його спадкоємця. Наразі з’явилося два нових поняття – діючий король та заслужений король.

Позитивні характеристики лінгвокультурного типу REY на даному етапі його функціонування в іспанській лінгвокультурі пов’язані із основними заслугами діючого короля Феліпе VI, а саме створення позитивного іміджу Іспанії за кордоном, захист єдності країни і стабільності її інститутів, а також «модернізацію монархії».

2.5 Репрезентація вербально–графічної моделі типу REY в іспанській лінгвокультурі

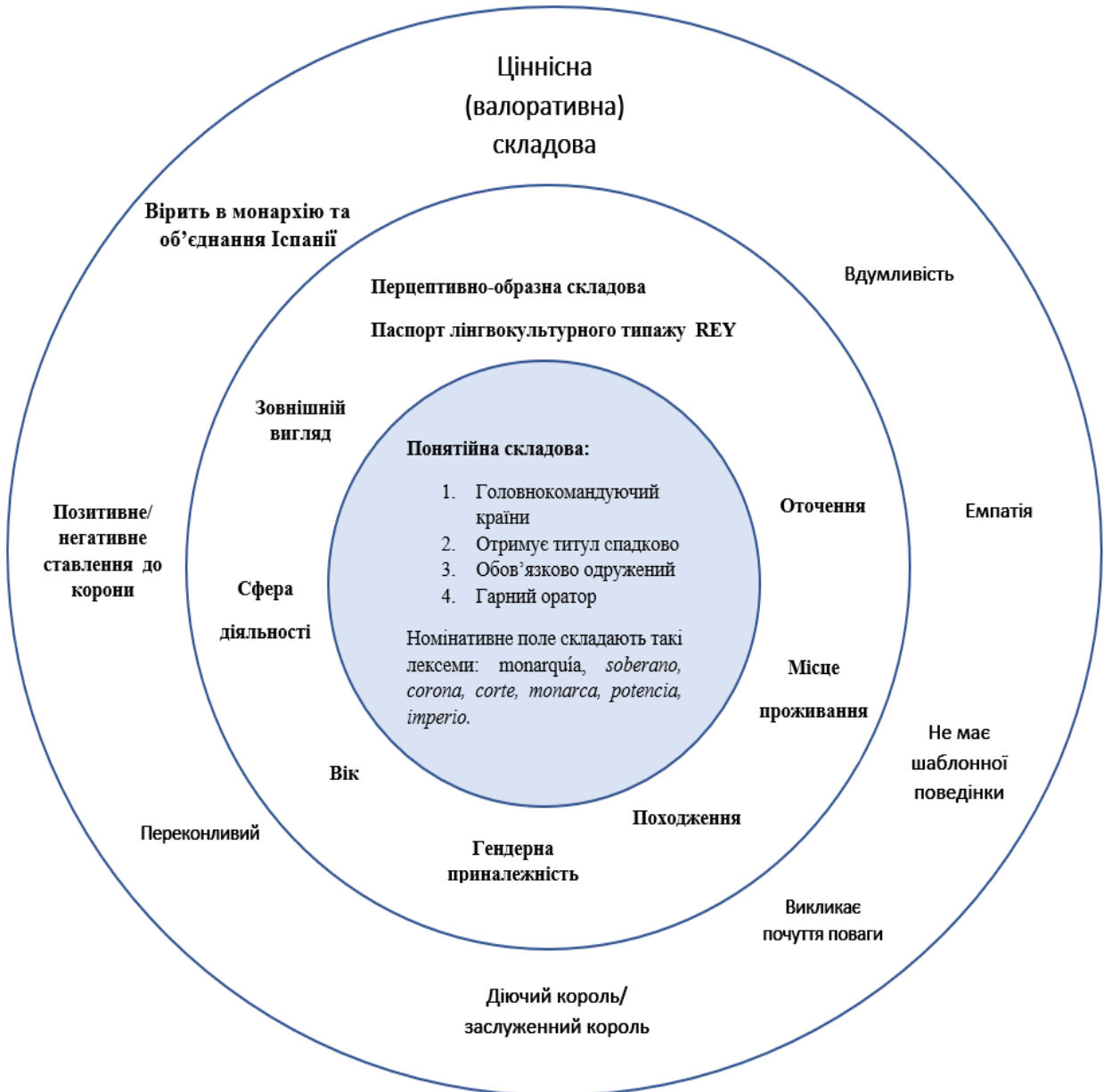
Підсумком моделювання концепту в рамках лінгвоконцептологічного дослідження є словесне або графічне представлення змісту концепту у виді польової структури [Комарова 2014, с. 469].

Як зазначають І.А.Стернін та З.Д.Попова перевага графічної моделі концепту – в унаочненні представлення польової структури концепту [Попова, Стернін, 2007, с.163].

Пропонована нами дослідницька вербально–графічна модель демонструє наочно макроструктурний та польовий (або шаровий) опис змісту лінгвокультурного типу REY як концепту. У моделі схематично представлені

базові компоненти структури типу REY та основні когнітивні ознаки, що входять до його змісту.

Схема 2.1 Вербально–графічна модель типу REY в іспанській лінгвокультурі

ВИСНОВКИ

Дослідження лінгвокультурного типажу та зв'язок з концептологією наразі є одним з центрів інтересу антропологічної лінгвістики, адже з'явилася необхідність досліджувати мову в нерозривному зв'язку з свідомістю, культурою, світоглядом як окремого індивідуума, так і мовного колективу, до якого він належить. Лінгвоперсонологія, як наука про мовну особистість та як сфера гуманітарного знання ґрунтується на практиках лінгвістики, літературознавства, психології, соціології, культурології. І саме через призму культурології мовна особистість типізується, перетворюючись в лінгвокультурний типаж, тобто узагальнене уявлення про людину на основі об'єктивних соціально значущих етно– і соціоспецифічних характеристик людей, сукупність яких, за словами В.І. Карасика і О.А. Дмитрієвої, і становить культуру того чи іншого суспільства.

Попри те, що сучасна лінгвоперсонологія та концептологія послуговуються результатами численних досліджень різних лінгвокультурних типажів на матеріалі різних мов (англійської, французької, іспанської, китайської, російської, української тощо), лінгвокультурний типаж REY на матеріалі іспанської мови до цього моменту не потрапляв у фокус уваги дослідників, що і зумовило вибір теми роботи.

У першому розділі роботи були визначені теоретичні передумови лінгвокогнітивного та лінгвокультурологічного дослідження типажу як концепту, уточнено методика аналізу вербальної репрезентації типажу й опису його структури. Була встановлена особлива значимість типажу REY для сучасної іспанської лінгвокультури.

При вивченні лінгвокультурного типажу пріоритет віддається встановленню культурно–діагностичної значущості типізованої особистості для

розуміння відповідної культури, а також впливу цієї особистості на мовну картину світу в свідомості носіїв мови і на мову загалом.

Оскільки лінгвокультурний типаж є різновидом концепту, то методика його дослідження не відрізнятиметься від методики, яка застосовується по відношенню до концептів в руслі лінгвокультурологічного підходу і включає понятійний опис, визначення асоціативних ознак і виявлення валоративних характеристик розглянутого концепту.

Лінгвокультурний типаж як предмет лінгвістичного вивчення являє собою сукупність комунікативно–діяльнісних цінностей, значень, установок і поведінкових реакцій. Лінгвокультурний типаж являє собою впізнаваний образ представника тієї чи іншої культури, збірний на основі соціокультурних критеріїв, а також певних специфічних характеристик вербальної і невербальної поведінки. Лінгвокультурний типаж представляє особливу важливість, оскільки відображає в собі закріплені в соціумі цінності, з одного боку, і служить основою для формування нових – з іншого.

Побутування лінгвокультурного типажу REY в іспанській лінгвокультурі обумовлено екстралінгвістичними фактами. Зокрема, Іспанія – це єдина з числа європейських країн з перерваною монархічною традицією, де в останні десятиліття монархія була відновлена. Роль монархії в консолідації сучасної Іспанії важко переоцінити.

У другому розділі представлені результати аналізу особливостей актуалізації типажу REY в іспанській лінгвокультурі, зокрема описані його понятійно–дефініційні характеристики, розроблено паспорт лінгвокультурного типажу REY та його вивчено його репрезентації засобами іспанської мови, а також досліджені ціннісні характеристики типажу REY в іспанській лінгвокультурі.

Отже, в іспанській лінгвокультурі, король – це головнокомандуючий державою, який, згідно закону, отримує титул спадково або через голосування. Головнокомандуючого монархічною державою називають монархом. Король

виконує функцію правління та контролю. Влада монарха ґрунтується на релігійних і сімейних цінностях народу, на яких тримаються традиції і спадкоємність поколінь. Тому саме монархічна влада, не пов'язана в своїй суті з мінливим духом часу, висловлює вірність народним традиціям, пов'язує минуле з сьогоденням і є гарантом того, що майбутнє народу знаходиться в руках впевненого правителя.

Компонент «сім'я» в структурі типу REY є надважливим. Королівська сім'я має розлоге сімейне дерево та проживає в будинку династії подалі від громадськості. Монарх має бути одруженим, адже являється прикладом щасливої сім'ї.

На сприйняття короля світом також впливає зовнішній вигляд, тому незалежно від типу заходу: політична зустріч чи участь у спортивних змаганнях – одяг відповідає ситуації, стриманий та класичний, що репрезентовано відповідною лексикою в іспанській мові.

Компонент «моленнєві характеристики» також посідає значне місце в структурі типу REY, оскільки монарх має бути переконливим оратором, який ідеально володіє національною мовою. Промови короля чіткі та суттєві, особливо якщо є відношення до проблемних ситуацій в Каталонії. Своїми словами монарх заслужив визнання та повагу не тільки в Іспанії, а й за її межами. Король є верховним піклувальником, що гарантує справжній поділ влади і захищає країну від політичних зсувів та втручань. Подібний тип монархічного устрою здатний з'єднати ідеї розумної, міцної державності і свободи, демократії і громадянського суспільства.

Валоративний складник типу REY в іспанській лінгвокультурі включає у себе як, позитивно марковані оцінні ознаки, так і негативно марковані. Позитивні ознаки у першу чергу пов'язані із постаттю самого короля та конкретними персоналіями (Хуан Карлос I, Феліпе VI). Зокрема, Хуан Карлос I став королем, відновив монархічний лад в країні, став заслуженим королем. Феліпе VI покращив ставлення нації до правлячої династії, «модернізував»

монархію, став королем спадково, коли Хуан Карлос I відрікся від титулу на користь сина. Оточення та діяльність королів зумовлені конституційними обов'язками, проте активна діяльність та чисті наміри формують важливі відносини з правителями інших країн, видатними політиками, створюють неабияку довіру, підтримку та віру в місію монарха. Негативні ознаки пов'язані із постаттями членів самої королівської сім'ї (кримінальні справи пов'язані із Іньякі Урдангаріном, чоловіком молодшої дочки короля Іспанії Хуана Карлоса I і королеви Софії інфанти доньї Крістіни, самої інфанти доньї Крістіни) та тими подіями, які у ній відбуваються (сварки/напружені відносини Королеви Летиції та Королеви Софії тощо), а також із суспільно–політичними подіями, які відбуваються в Іспанії (проблема Каталонії).

Перспективою подальших досліджень вбачаємо у вивченні особливостей репрезентації типу REY в іспанській лінгвокультурі у діахронії, а також продовження його вивчення у синхронічному розрізі із залученням результатів асоціативного есперименту з носіями мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аскольдов С. А. Концепт и слово. Русская словесность. От теории словесности к структуре текста. Антология. М.: Academia, 1997. С. 269.
2. Безкорвайная Г. Т. Эволюция концепта «джентльмен»: становление «английскости». Вестник ЦМО МГУ. 2009. №4. С. 41-46.
3. Бернекер В. Л. Испанские короли. Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. 508 с.
4. Болотнова Н. С. Коммуникативная стилистика текста: соотношение понятий «идиостиль» и «лингвокультурный типаж». Вестник Томского государственного педагогического университета. 2014. №2. С. 27-31.
5. Бондаренко Т. В. Лингвокультурный типаж "британский дворецкий": понятийная составляющая. Метариалы и сообщения. 2008. №2. С. 152-153.
6. Бондаренко Т. В. Лингвокультурный типаж "Дворецкий": автореф. дис. ... канд фил. наук: 10.02.04. Волгоград, 2009. 202 с.
7. Быба М.А. Репрезентация типажа *macho* в испаноязычной лингвокультуре Национальная идентичность сквозь призму диалога культур : исследования в области гуманитарных наук в иберо-американском и российском научном пространстве : в 2 т. ; Южный федеральный университет. Ростов-на-Дону : Издательство Южного федерального университета. Т.1. 2015. С.187-192.
8. Ворошилова М. Б. Лингвокультурный типаж рокера (на материале анекдотов). Лингвокультурология. 2008. №2. С. 65-72.
9. Голубовська І. О. Антропологічна лінгвістика і класичні мови: можливості дослідження. Іноземна філологія. 2010. №122. С. 14-20.
10. Граждан Е. Н. Лингвокультурный типаж "блогер". Филологические науки. Вопросы теории и практики . 2018. №10. С. 84-87.
11. Гумбольдт В. фон Г Избранные труды по языкознанию. М: Прогресс, 2000. 232 с.
12. Дмитриева О. А. Лингвокультурные типажы России и Франции XIX века: автореф. дис. ... канд фил наук: 10.02.20. Волгоград, 2005. 375 с.

13. Дмитриева О. А. Алгоритм описания лингвокультурного типажа. Меняющаяся коммуникация в меняющемся мире. Волгоград: 2007. С. 22-25.
14. Дмитриева О. А., Мурзинова И. А. Теория лингвокультурных типажей. 3 изд. Издательские решения, 2016. 133 с.
15. Ершов В. А. Конституционное право зарубежных стран: учебное пособие. М: ГроссМедиа, 2009. 144 с.
16. Ильин И. А. О монархии и республике. М: Русская книга, 1994. 120 с.
17. История Европы. От французской революции конца XVIII века до Первой мировой войны. 5 изд. М: Наука, 2000. 667 с.
18. Карасик В. И. Языковое проявление личности : монография. 2 изд. М: Гнозис, 2015. 383 с.
19. Карасик В. И. Языковая кристаллизация смысла. М: Гнозис, 2010. 351 с.
20. Карасик В. И., Ярмахова Е. А. Лингвокультурный типаж «английский чужак». М: Гнозис, 2006. 240 с.
21. Карасик В. И., Дмитриева О. А. Лингвокультурный типаж: к определению понятия. Аксиологическая лингвистика: лингвокультурные типажи. Волгоград: Парадигма, 2005. 310 с.
22. Карасик В. И. Антология концептов. Волгоград: Парадигма, 2005. 352 с.
23. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Волгоград: Перемена, 2002. 477 с.
24. Караулов Ю. Н. Активная грамматика и ассоциативно-вербальная сеть. М: ИРЯ РАН, 1999. 180 с.
25. Комарова З. Методология, метод, методика и технология научных исследований в лингвистике : учеб.пособие. 3-е изд., стер. Москва : ФЛИНТА, 2014. 820 с.
26. Кубрякова Е. С. Модем порождения речи и главные отличительные особенности речепорождающего процесса в языке // Человеческий фактор в языке. Язык и порождение речи. М: Наука, 1991. С. 67-104.

27. Лутовинова О. В. Лингвокультурный типаж "хакер". Политическая лингвистика. 2006. №20. С. 170-174.
28. Малахова С. А. Лингвокультурный типаж "английский денди": лексико-семантический аспект. Когнитивная и дискурсивная лингвистика. 2013. №4. С. 34-37.
29. Миньяр-Белоручев К. В. Династии и монархии Европы: от Средневековья к Новому времени: учебное пособие. М: Издательство Московского университета, 2011. 332 с.
30. Мищенко М. В. Лингвокультурный типаж "американский ковбой". Аксиологическая лингвистика: лингвокультурные типажи: Сб. науч. тр. / Под ред. В.И. Карасика. Волгоград: Парадигма, 2005. С. 166-173.
31. Мурзинова И. А. Лингвокультурный типаж «британская королева»: дис. ... канд фил наук: 10.02.19. Волгоград, 2009. 194 с.
32. Нерознак В. П. Лингвистическая лингвоперсонология: к определению статуса дисциплины // Язык. Поэтика. Перевод. М: МГЛУ, 1996. С. 112-116.
33. Никитина С. Е. О концептуальном анализе в народной культуре. Логический анализ языка: культурные концепты. М: Наука, 1991. С. 117-123.
34. Новый король Испании Филипп VI провозгласил "обновленную монархию для нового времени". Newsru.com URL: <https://www.newsru.com/world/19jun2014/phil.html> (дата звернения: 11.12.2019).
35. Омеличкина Е. О., Рябова М. Ю. Номинативная характеристика лингвокультурного типажа «герой-борец» во французском художественном дискурсе // Вестник Кемеровского государственного университета. 2013. С. 121-125.
36. Отношение испанцев к королю стало самым лучшим с момента реставрации монархии. Espanarusa URL: <https://espanarusa.com/ru/news/article/639141> (дата звернения: 04.11.2019).

- 37.Поняття "лінгвокультурний типаж" у зіставленні з іншими поняттями у системі гуманітарних наук. Nbuu.gov.ua URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Novfil_2017_69_37 (дата звернення: 05.11.2019).
- 38.Попова Н. М. Динаміка розвитку концепту "monarquía española" в XVI-XX століттях. Проблеми когнітивної лінгвістики. 2017. №322. С. 129-139.
- 39.Престон П. Франко. Біографія. М: Центрполиграф, 1999. 702 с.
- 40.Проблеми вивчення термінології податківця. Nbuu.gov.ua URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2014_47%282%29__43 (дата звернення: 05.11.2019).
- 41.Прохоров Ю. Е. В поисках концепта. М: 2008. 176 с.
- 42.Рощина А. А. «Китайский врачеватель» как лингвокультурный типаж. Проблеми когнітивної лінгвістики. 2011. №1. С. 35-38.
- 43.Рыжжина А. А. О методах анализа концепта. Теория языка. Лингвистика текста. 2014. №11. С. 117-120.
- 44.Русакова А. В. Лінгвокультурний типаж «Авантюристка» в художньому втіленні: Гендерний і семантико-когнітивний аспекти (на матеріалі романів Сідні Шелдона): дис. ... канд філ наук: 10.02.04. Київ, 2017. 320 с.
- 45.Селиверстова Л. П. Лингвокультурный типаж "Звезда". Волгоград: Парадигма, 2010. 106 с.
- 46.Серегин А. В. Монархические системы престолонаследия. М: Наука, 2009. 317 с.
- 47.Степанов Ю. С. Константы: Словарь русской культуры. 3 изд. М: Академический проект, 2004. 42-67 с.
- 48.Страшун Б. А. Конституционное (государственное) право зарубежных стран. М: Проспект, 2013. 656 с.
- 49.Сукаленко Т. М. Лінгвокультурний типаж «козак» в українському фольклорі. Іван Огієнко і сучасна наука та освіта : науковий збірник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2017. С. 325– 334.

- 50.Сукаленко Т. М. Типаж «чиновник» за даними спрямованого асоціативного експерименту. *Literatura, socjologia i kulturoznawstwo*. Варшава: Diamond trading tour, 2017. С. 113-118.
- 51.Сулова М. О. Експериментальне дослідження лінгвокультурного типажу мусульманин (на матеріалі іспанської та французької мов). *Нова філологія*. 2013. №57. С. 127-131.
- 52.Фрумкина Р. М. Концептуальный анализ с точки зрения лингвиста и психолога. *Научно-техническая информация*. 1992. №3. С. 1-7.
- 53.Фрумкина Р. М. Есть ли у современной лингвистики своя эпистемология?. *Актуальные проблемы современной лингвистики*. М: Флинта-Наука, 2009. С. 41-45.
- 54.Хенкин С. М. Хуан Карлос I: политический портрет. М: Инион, 2001. 88 с.
- 55.Ярмахова Е. А. Лингвокультурный типаж «английский чужак». Волгоград: Гнозис, 2005. 191 с.
- 56.Ярошенко О. А. Эволюция лингвокультурного типажа "Русский интеллигент": автореф. дис. ... канд фил. наук: 10.02.19. Волгоград, 2011. 107 с.
- 57.ABC // ABC URL: <https://www.abc.es>.
- 58.¡A callar y a correr!. El País URL: https://elpais.com/elpais/2012/02/17/gente/1329506420_471895.html (дата звернення: 11.11.2019).
- 59.Algo más que un conflicto familiar. El País URL: https://elpais.com/politica/2015/06/18/actualidad/1434648482_556334.html (дата звернення: 11.11.2019).
- 60.Así fue la proclamación de Juan Carlos I. Lecturas URL: https://www.lecturas.com/actualidad/asi-fue-la-proclamacion-de-juan-carlos-i_12912 (дата звернення: 14.10.2019).

61. Boda real entre Enrique de Sussex y Meghan Markle. Wikipedia URL: https://es.wikipedia.org/wiki/Boda_real_entre_Enrique_de_Sussex_y_Meghan_Markle (дата звернення: 18.12.2019).
62. Boda real entre Guillermo de Cambridge y Catherine Middleton. Wikipedia URL: https://es.wikipedia.org/wiki/Boda_real_entre_Guillermo_de_Cambridge_y_Catherine_Middleton (дата звернення: 18.12.2019).
63. Coronación de Isabel II del Reino Unido. Wikipedia URL: https://es.wikipedia.org/wiki/Coronaci%C3%B3n_de_Isabel_II_del_Reino_Unido (дата звернення: 18.12.2019).
64. Cuatro tópicos sobre Cataluña. El País URL: https://elpais.com/elpais/2015/09/23/opinion/1443021446_740008.html (дата звернення: 11.11.2019).
65. Diccionario Clave URL: <http://clave.smdiccionarios.com> (дата звернення: 04.09.2019).
66. Diccionario de la lengua española URL: <https://dle.rae.es> (дата звернення: 04.09.2019).
67. DicLib.com URL: <http://www.diclib.com> (дата звернення: 04.09.2019).
68. ¿Dónde viven los reyes de España?. ¿Dónde vive? URL: <https://donde-vive.com/reyes-de-espana/#donde-viven-los-reyes-de-espana-actualmente> (дата звернення: 04.09.2019).
69. El abrazo Borbón-Grimaldi que rinde homenaje a la amistad de Grace Kelly y la reina Victoria Eugenia. Lecturas URL: https://www.lecturas.com/actualidad/casas-reales/abrazo-borbon-grimaldi-que-rinde-homenaje-a-amistad-grace-kelly-y-reina-victoria-eugenia_75851 (дата звернення: 07.09.2019).
70. El bloqueo político amenaza el histórico viaje de los Reyes a Cuba. El País URL: https://elpais.com/politica/2019/08/23/actualidad/1566591103_198351.html (дата звернення: 11.11.2019).

- 71.El despacho del Rey con Pedro Sánchez en Marivent será el 7 de agosto. El País
URL:
https://elpais.com/politica/2019/08/02/actualidad/1564742266_323217.html
(дата звернення: 12.11.2019).
- 72.El discurso más relevante de Felipe VI. El País URL:
https://elpais.com/politica/2017/10/04/actualidad/1507132978_657950.html
(дата звернення: 17.12.2019).
- 73.El Mundo // El Mundo URL: <https://www.elmundo.es>.
- 74.El PP unifica su discurso y ofrece su apoyo al Gobierno "dentro del Pacto Antiterrorista". El País URL:
https://elpais.com/elpais/2006/03/23/actualidad/1143105419_850215.html (дата звернення: 11.11.2019).
- 75.El primer discurso del nuevo rey Felipe VI. Hi!Fashion URL:
<http://realeza.hola.com/espana/coronacion-felipe-vi/201406192740/rey-felipe-vi-discurso-coronacion/> (дата звернення: 04.09.2019).
- 76.El Príncipe y Letizia Ortiz expresan su alegría en su primera aparición conjunta en La Zarzuela. El País URL:
https://elpais.com/elpais/2003/11/03/actualidad/1067851019_850215.html (дата звернення: 12.11.2019).
- 77.El Príncipe y su prometida visitan al Cristo de Medinaceli. El País URL:
https://elpais.com/elpais/2004/03/05/actualidad/1078472931_850215.html (дата звернення: 12.11.2019).
- 78.El Rey avisa en Cataluña de que la violencia y la intolerancia no caben en democracia. El País URL:
https://elpais.com/politica/2019/11/04/actualidad/1572896428_408005.html
(дата звернення: 11.11.2019).
- 79.El Rey: “Europa puede contar con una España unida y diversa”. El País URL:
https://elpais.com/politica/2015/10/07/actualidad/1444213056_021125.html
(дата звернення: 17.12.2019).

- 80.El rey Felipe, de la Davis a los Jaime I antes del gran día de la reina Letizia. Lecturas URL: https://www.lecturas.com/actualidad/casas-reales/rey-felipe-davis-a-jaime-i-antes-gran-dia-reina-letizia_75086 (дата звернення: 14.10.2019).
- 81.El rey Felipe se adelanta a la Navidad y realiza algunas compras antes de su viaje a Cuba. Lecturas URL: https://www.lecturas.com/actualidad/casas-reales/rey-felipe-se-adelanta-a-navidad-y-realiza-algunas-compras-antes-su-viaje-a-cuba_74471 (дата звернення: 16.11.2019).
- 82.El rey Felipe se une a numerosos rostros conocidos en la final de la Copa Davis. Lecturas URL: https://www.lecturas.com/actualidad/rey-felipe-se-une-a-numerosos-rostros-conocidos-final-copa-davis_75052 (дата звернення: 14.10.2019).
- 83.El Rey vuelve a Barcelona y se reunirá con personalidades catalanas. El País URL: https://elpais.com/politica/2019/06/21/actualidad/1561120210_696687.html (дата звернення: 12.11.2019).
- 84.El País // El País URL: <https://elpais.com>.
- 85.El tiempo del Príncipe. El País URL: https://elpais.com/elpais/2013/01/29/eps/1359454913_997569.html (дата звернення: 11.11.2019).
- 86.Empresarios de Barcelona piden ayuda al Rey para reconstruir la reputación de la ciudad. El País URL: https://elpais.com/ccaa/2019/06/27/catalunya/1561632224_928137.html (дата звернення: 11.11.2019).
- 87.Felipe VI y Guillermo de Holanda demuestran la gran sintonía que existe entre ambos en La Haya. Lecturas URL: https://www.lecturas.com/actualidad/casas-reales/felipe-vi-y-guillermo-holanda-demuestran-gran-sintonia-que-existe-entre-ambos-haya_72688 (дата звернення: 07.09.2019).
- 88.Felipe y Letizia, de cerca. El País URL: https://elpais.com/politica/2014/06/12/actualidad/1402577437_893590.html (дата обращения: 01.012.2019).

89. Felipe VI y Letizia, 14 años de matrimonio. El País URL: https://elpais.com/elpais/2018/05/21/album/1526897261_227445.html#foto_gal_1 (дата звернення: 11.12.2019).
90. Felipe VI, primeras imágenes en Palma de Mallorca. Lecturas URL: https://www.lecturas.com/actualidad/felipe-vi-primeras-imagenes-palma-mallorca_55481/4 (дата звернення: 14.10.2019).
91. La crisis y los escándalos fuerzan la transparencia en las casas reales. El País URL: https://elpais.com/politica/2014/06/21/actualidad/1403374180_249233.html (дата звернення: 11.11.2019).
92. La espontaneidad de Alberto de Mónaco, 'saltándose' el protocolo con Letizia. Lecturas URL: https://www.lecturas.com/actualidad/casas-reales/cop25-alberto-monaco-muestra-espana-su-compromiso-planeta_75456 (дата звернення: 14.10.2019).
93. La Familia Real española. Spanisch Sprachschule Wien URL: <https://www.spanisch.wien/es/blog/33-la-familia-real-espanola> (дата звернення: 04.09.2019).
94. La imagen del rey Felipe y Bill Clinton que ha dado la vuelta al mundo // Lecturas URL: https://www.lecturas.com/actualidad/casas-reales/imagen-rey-felipe-y-bill-clinton-que-ha-dado-vuelta-mundo_74845 (дата звернення: 14.10.2019).
95. La reina Letizia vuelve seis años después al rastrillo Nuevo Futuro junto a doña Sofía. Lecturas URL: https://www.lecturas.com/actualidad/casas-reales/reina-letizia-vuelve-seis-anos-despues-rastrillo-nuevo-futuro-junto-a-dona-sofia_74714 (дата звернення: 16.12.2019).
96. Las familias reales menguan: por decisión propia o por obligación. El País URL: https://elpais.com/elpais/2019/10/07/gente/1570460479_090940.html (дата звернення: 11.11.2019).
97. La última tendencia de la reina Letizia: recuperar trajes de hace años. El País URL: https://elpais.com/elpais/2019/02/28/gente/1551351542_790629.html (дата звернення: 15.12.2019).

98. Letizia y Sofía posan (separadas) en la tradicional misa de Pascua. Lecturas URL: https://www.lecturas.com/actualidad/letizia-y-sofia-posan-separadas-tradicional-misa-pascua_64770/13 (дата звернення: 07.09.2019).
99. Los dolores de espalda hacen sufrir de nuevo al rey Felipe. Lecturas URL: https://www.lecturas.com/actualidad/casas-reales/dolores-espalda-hacen-sufrir-nuevo-rey-felipe_75401 (дата звернення: 07.09.2019).
100. Los Reyes, anfitriones de la recepción más multitudinaria en La Almudaina. El País URL: https://elpais.com/elpais/2019/08/07/gente/1565204605_014861.html (дата звернення: 11.11.2019).
101. Mas alerta de un “conflicto de culturas” entre España y Cataluña. El País URL: https://elpais.com/ccaa/2013/04/27/catalunya/1367073941_223177.html (дата звернення: 11.11.2019).
102. Monarquía 2.0. El País URL: https://elpais.com/elpais/2015/06/25/eps/1435233794_840437.html (дата звернення: 11.11.2019).
103. Protests greet Spanish king in secession-focused Catalonia. Appnews URL: <https://apnews.com/57037a976c3a4f2e953bbd8ef622cea2> (дата звернення: 17.11.2019).
104. Un Rey para la esperanza y la concordia. El mundo URL: <https://www.elmundo.es/espana/2014/06/19/53a1ec2122601d144f8b4572.html> (дата звернення: 04.11.2019).
105. WordReference URL: <https://www.wordreference.com> (дата звернення: 04.09.2019).

RESUMEN

El objeto de estudio en este trabajo es el tipo REY en la cultura lingüística española.

El objetivo consiste en crear una descripción sistemática de los rasgos cognitivos que estructuran el concepto REY en la cultura lingüística española.

La base teórica y metodológica: los logros científicos de los lingüistas nacionales y extranjeros (V. Karasik, Dmitrieva O. A., S. G. Vorkachev, M. V. Pimenova, A. Sternin, M. M. Boldyrev, Z. Popova, G. G. Slishkin, A. M. Prikhodko, T. M. Sukalenko, A. Yu. Leonova, A. V. Rusakov).

Los resultados obtenidos: en la cultura lingüística española, el rey es el jefe del estado, quien, por ley, recibe el título por herencia. El jefe de un estado monárquico se llama monarca. El rey tiene la función de gobernar y controlar. El poder del monarca se basa en los valores religiosos y familiares del pueblo, en los que se mantienen las tradiciones y la continuidad de las generaciones. El componente perceptivo-figurado incluye una serie de características típicas, por ejemplo, apariencia, género, origen, lugar de residencia, esfera de actividad, ocio, estado civil, entorno, características del lenguaje. Todas estas características cognitivas están marcadas por las conexiones conceptuales que el tipo REY posee como concepto (con el concepto de MONARQUÍA, FAMILIA, REINA, ESTADO, POLÍTICA, GOBIERNO, etc.), y también se correlacionan con el objeto de realidad correspondiente: el rey. El componente valorativo del tipo REY en la cultura lingüística española incluye tanto particularidades positivas como negativas, relacionadas con las figuras de los miembros de la familia real, así como con los eventos sociales y políticos que tienen lugar en España.

Palabras clave: *tipo lingüístico, monarquía, poder, rey, concepto, índice cognitivo, componente nocional, componente perceptivo-figurado, componente valorativo.*

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я, _____ Безпалько Ганна Олегівна _____, студент(ка) 2 курсу,
форми навчання заочної, факультету _____ іноземної філології _____,
спеціальність мова і література (іспанська), адреса електронної пошти _____
basskerwili@gmail.com _____,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему
Актуалізація лінгвокультурного типу REY в іспанській мові

відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;
- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____

Підпис _____

ПІБ (студент) _____